

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)

การประชุมวิชาการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ

(CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 21

“การพัฒนา : การปรับตัว : ความยั่งยืน”

ระหว่าง 1 – 4 กุมภาพันธ์ 2566 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เงื่อนไขการย้ายถิ่นและวัฒนธรรมจากซีรีส์เกาหลีที่มีต่อกลุ่มคนที่ต้องการย้ายประเทศไปเกาหลี Conditions of Migration and the Culture of South Korean Drama Series on the People who Desire to Move to South Korea

สมฤทัย ปานมี¹ และบุศรินทร์ เลิศชวลิตสกุล²

Somruethai Panmee and Busarin Lertchavalitsakul

นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์¹

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์²

Corresponding Author Email: somruethaip62@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านซีรีส์เกาหลีมีอิทธิพลต่อความคิดของกลุ่มคนที่ต้องการย้ายประเทศไปเกาหลีและการเคลื่อนไหวทางสังคมบนแพลตฟอร์มออนไลน์ของพวกเขาอย่างไร งานนี้เลือกศึกษาสมาชิกบนเพจเฟซบุ๊ก 2 กลุ่มในชื่อ “ขายไตไปเกาหลี” และ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย #ทีมเกาหลี” ทั้งหมดจำนวน 9 คน ผลการศึกษาพบว่าความต้องการย้ายถิ่นไปประเทศเกาหลี เกิดจากเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรมเกาหลี และเครือข่ายการย้ายถิ่น กลุ่มคนที่ต้องการย้ายประเทศไปเกาหลีเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวทางสังคมที่สาเหตุมาจากความไม่พอใจการบริหารจัดการของรัฐบาลในปัจจุบัน ทำให้คนจำนวนมากต้องการที่จะอพยพย้ายถิ่นไปยังประเทศปลายทางที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่า จึงเกิดการเคลื่อนไหวบนสื่อสังคมออนไลน์บนแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กเพื่อใช้ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายประเทศ เกาหลีได้เป็นประเทศหนึ่งที่คนไทยจำนวนมากเลือกที่จะไปสาเหตุมาจากความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ชั่วโมงรายได้ของการทำงานที่มากกว่าประเทศไทย และความชอบในวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านซีรีส์เกาหลี ทั้งทางด้านอาหาร การดำรงชีวิต การแต่งกาย รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนความคลั่งไคล้ในนักแสดงไอดอลหรือผู้ชายเกาหลี

คำสำคัญ : การอพยพย้ายถิ่น วัฒนธรรมเกาหลี ซีรีส์เกาหลี สื่อออนไลน์ การเคลื่อนไหวทางสังคม

Abstract

This objective of this article is to study how a culture that has been transmitted through South Korean drama series has impacted the people who desire to move to South Korea and their activity on social media. This research elected to examine nine active members of two Facebook groups named “Khai Tai Pai Kaolee” (Selling kidneys to go to Korea) and “Yokyai ma sai sapok yokyai #Kaolee Team” (Moving, coming to shake your hips to move #Korea Team”. Research findings show that the desire to move to South Korea is conditioned by economic, political, and cultural factors, including migration networks. Those who wish to migrate are part of a social movement that disagrees with the Thai government’s management. They are therefore looking for a better livelihood in destinations of migration. Subsequently, they have created online social movements on Facebook with the aim to communicate and exchange information regarding migration to other countries. South Korea is one of the countries

where a number of Thai people aim to migrate due to its economic growth and the opportunity to command higher wages in comparison to those available in Thailand. In addition, they find South Korean culture appealing in the way it is portrayed through drama series, as well as other aspects of South Korean lifestyle demonstrated through food culture, fashion, tourist destinations, enchanting actors, pop idols and South Korean men.

Keywords : Migration South Korean culture South Korean series Online media Social movement

บทนำ

ภาพที่ 1.1 และ ภาพที่ 1.2 โพสต์เกี่ยวกับอิทธิพลซีรีส์เกาหลี
ที่มา: เพลง “ขายไตไปเกาหลี”

ปรากฏการณ์ของคนไทยจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มวัยหนุ่มสาวแสดงออกถึงความต้องการอพยพย้ายถิ่นหรือย้ายประเทศไปยังเกาหลีเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยชิ้นนี้ โดยพยายามจะชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมเกาหลีโดยเฉพาะด้านสื่อมวลชนนั้นส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่จะย้ายถิ่นไปทำงาน ศึกษาต่อ หรือวัตถุประสงค์อื่นหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยสังเกตจากปรากฏการณ์ในการสื่อสารบนโลกดิจิทัลพบว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลี เช่น ซีรีส์เกาหลี ถือได้ว่าเป็น พลังแห่งอำนาจละมุน (Soft power)¹ ที่สามารถมีอิทธิพลกับความคิดแบบไม่รู้ตัว (Washingtonpost Newsweek Interactive, LLC, 1990)² เราจะพบว่าซีรีส์ในแต่ละเรื่องนั้น มักจะนำเสนอเรื่องราวของอาชีพต่าง ๆ ผ่านตัวละครอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น อาจารย์ นักข่าว หมอ และยังสอดแทรก เรื่องวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านอาหาร ด้านการดำรงชีวิต ด้านการแต่งกาย รวมถึง

¹ ข้อมูลจาก ชัยยะ ฤตินิยมวุฒิ. (2564). SOFT POWER คืออะไร? พลังซอพต์ ที่ไม่ซอพต์เสมอไป พลังที่กระตุกจิต กระชากใจ คนทั่วโลก. สืบค้นวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.brandthink.me/content/whatissoftpower>

² อ่านเพิ่มเติมจาก <https://www.nylonthailand.com/soft-power-from-kseries/>

สถานที่ท่องเที่ยวที่ถ่ายทอดภาพความสวยงามดึงดูดให้ผู้คนหลงใหลไปกับบรรยากาศความสวยงามของประเทศเกาหลี ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

“สวัสดิ์ศรีรับอวยกามาแชร์ประสบการณ์ การทำงานที่ประเทศเกาหลีและได้รับวีซ่าแบบถูกกฎหมาย ผมรู้จักเกาหลีตั้งแต่ปี 2007 ตั้งแต่แดงจิมยังไม่เข้ามาฉายในประเทศไทย”

(ส่วนหนึ่งจากโพสต์นาย คิมจุมิน, 14 พฤษภาคม 2564)

โพสต์ข้างต้น ทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมเกาหลีเข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทยมากกว่าศวรรษแล้ว ผู้คนต่างรู้จักและการรับวัฒนธรรมเกาหลีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความชื่นชอบและเริ่มเข้าใจวัฒนธรรมเกาหลีที่ถ่ายทอดผ่านอุตสาหกรรมบันเทิงที่เรียกว่าคลื่นวัฒนธรรมเกาหลี หรือ “โคเรียน เวฟ” (Korean wave) ที่ได้เผยแพร่ไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่เผยแพร่สอดแทรกไปในรูปแบบของ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ซีรีส์ และเพลง ซึ่งเป็นกระแสที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลเกาหลีที่สนับสนุนในเรื่องเงินทุน เพื่อการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตสื่อ (สุภัทธา สุขชู, 2549) โดยวัฒนธรรมเกาหลีดังกล่าวก็ได้ส่งอิทธิพลกับคนที่ตัดสินใจย้ายไปประเทศเกาหลีดังที่ปรากฏในโพสต์ด้านล่าง

รีวิวการมาเกาหลีในแบบฉบับของเราคะ
เราไม่เคยเรียนที่เกาหลีเลย~ หนึ่ง!
แถมจบมาคนละสาย~ หนึ่ง!
แต่ชอบภาษาเกาหลีมากคะ
เลยตัดสินใจขอวีซ่าทาง
มาหางานที่เกาหลีได้ซึ่งเป็นระบบ
การนับคะแนนตามเอกสารคะ ผู้สมัครต้องได้คะแนน นเกิน 60 จากร้อยกว่า
รายละเอียดวีซ่าหางาน
คร่าวๆ นะคะ
⚡️ ประสบการณ์การทำงาน(แบบขอรับรองจากกงสุลและสถานทูตเกาหลีได้) มากกว่า 3-4 ปี
⚡️ ระดับการศึกษา อย่างน้อยต้อง ป.ตรี
**งานที่จะหา ต้องตรงกับ ปสก. หรือ สาขาที่จบมา
⚡️ ได้ภาษาเกาหลี (อย่างน้อยก็ 4)
**ภาษาอังกฤษแทบไม่มีผลกับคนไทย เพราะเค้าจะให้ Native(ยึดตามพาสปอร์ต) ทำมากกว่า
⚡️ ถ้าจบจาก ม. ที่ติดอันดับ QS ไม่เกิน 500 ได้เพิ่มอีก 20 คะแนน
⚡️ ถ้าเคยทำงานบริษัทที่อยู่ใน Fortune Top 500 จะได้เพิ่มอีก 20 คะแนน
ยื่นที่ สก.ทูตเกาหลีในไทย
จะง่ายกว่ามายื่นที่เกาหลีคะ
ถ้าบุญทำกรรมแต่ง ผ่านอนุมัติ จะได้มาหางานในเกาหลีอย่างน้อย 6 เดือน
ต่อได้อีก 6 เดือน สำหรับคนที่ไม่ได้จบ ม. เกาหลีคะ
(จะไม่พูดถึงคนที่เรียนจบที่นี้แล้วกันนะ
อันนั้นเขาขอได้ง่ายอยู่แล้ว ไม่สาบมากอะไร)
หลังจากหาได้ ถ้าบริษัทไม่เล็กเกินไป
งานที่ทำ ตรงสาย ตรง ปสก. ก็จะไม่เปลี่ยนเป็นวีซ่าชำนาญการ(E7) อยู่ได้อีก 1ปี ต่อได้เรื่อยๆ เลยจ้า

ภาพที่ 1. 3 โพสต์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลย้ายประเทศ

ที่มา: เพจเฟซบุ๊ก “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย #ทีมเกาหลี”

ปรากฏการณ์คลื่นวัฒนธรรมเกาหลีได้ก่อให้เกิดผลต่าง ๆ ตามมาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จากที่กล่าวแล้วข้างต้น ในสังคมไทยได้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ที่เกิดจากการแสดงออกทางความคิดเพื่อเสนอทางเลือกใหม่เพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงในระบบของการเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม โดยพบว่าจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเคลื่อนไหวเรียกร้องและแสดงความคิดเห็น เนื่องจากปัจจุบัน เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะในเหตุการณ์ใด ๆ ก็จะมีการแชร์หรือส่งต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและกระจายไปได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น (พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, 2563) เช่นปรากฏการณ์กระแสกลุ่มในเฟซบุ๊กเพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” ที่เกิดจากปัญหาเศรษฐกิจจากโควิด-19 ระลอก 3 การบริหารเงินจากโควิด-19 และการเลือกและการกระจายวัคซีน ที่ทุกคนไม่สามารถเลือกและเข้าถึงได้

ประกอบกับเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมา ที่คนในสังคมมองว่าการบริหารประเทศดูเหมือนไม่มีที่ท่าว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น จึงมีความคิดที่อยากเอาตัวเองออกจากประเทศนี้ (VOITE online, 2564)³ กลุ่มดังกล่าวจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นพื้นที่ของการแบ่งปันขั้นตอนวิธีการย้ายไปอยู่ประเทศอื่น และการให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตในแต่ละแดน และมีการเพิ่มขึ้นของสมาชิกในเวลาอันรวดเร็ว เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่ามีคนไทยจำนวนไม่น้อยมีความคิดอยากย้ายไปอยู่ต่างประเทศ ต่อมาจึงเกิดเพจกลุ่มย่อยตามความต้องการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการย้ายไปประเทศต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มประเทศเกาหลี

จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษากลุ่มย้ายประเทศไปเกาหลี ที่สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มคนเหล่านี้มีความคิดต้องการย้ายไปยังเกาหลี โดยตั้งสมมติฐานว่านอกจากปัจจัยด้านรายได้ อาชีพ และสวัสดิการของประเทศเกาหลีแล้ว ส่วนหนึ่งพวกเขาเลือกที่จะไปประเทศเกาหลี เนื่องจากได้รับข้อมูลข่าวสารด้านความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมหรือมิติวัฒนธรรมเกาหลีอื่นๆ ที่ได้จากการเสพหรือบริโภควัฒนธรรมเกาหลี โดยผู้วิจัยเริ่มเลือกศึกษาเจ้าของเพจและสมาชิกของกลุ่มคนที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการย้ายไปประเทศเกาหลีเป็นหลัก เพื่อดูว่าวัฒนธรรมเกาหลีที่ถ่ายทอดผ่านอุตสาหกรรมบันเทิงโดยเฉพาะ ซีรีส์เกาหลีนั้นเป็นปัจจัยในการย้ายถิ่นอย่างไรและมากน้อยเพียงใด และพวกเขามีการใช้ข้อมูลดังกล่าวในการแลกเปลี่ยนเพื่อเคลื่อนไหวในการสร้างชุมชนออนไลน์สนับสนุนให้มีการย้ายประเทศเกาหลีอย่างไร โดยมีคำถามการวิจัย ดังนี้

คำถามการวิจัย

1) วัฒนธรรมเกาหลีที่ถ่ายทอดผ่านซีรีส์เกาหลีมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนที่มีความคิดต้องการย้ายประเทศไปเกาหลีอย่างไร

2) กลุ่มคนที่ต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีใช้โซเชียลมีเดียหรือสื่อออนไลน์ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการย้ายไปประเทศเกาหลีในการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

การอพยพของคนไทยไปยังประเทศเกาหลี

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของวิจัยข้อแรกคือศึกษาว่าวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านซีรีส์เกาหลีซึ่งเชื่อกันว่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มคนที่มีความคิดต้องการย้ายประเทศไปเกาหลีอย่างไรนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น ซึ่งประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่คนไทยอพยพย้ายถิ่นไปประเทศเกาหลีเป็นจำนวนมาก จากสถิติการย้ายถิ่นของแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ พบว่าในปีพ.ศ. 2564 คนทำงานจำนวน 32,916 คน ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ โดยประเทศที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรกในทวีปเอเชีย คือ ใต้หวัน เกาหลีใต้ มาเลเซีย ลาว และสิงคโปร์ (กองบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ ฝ่ายทะเบียนคนทำงานและสารสนเทศ, 2564)⁴

³ ข้อมูลจากเว็บไซต์ VOICE online. (2564). "ย้ายประเทศกันเถอะ" กลุ่มเฟซบุ๊กที่กำลังบอกว่า "พวกกูไม่ไหวแล้ว". สืบค้นวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://voicetv.co.th/read/ok8d1nBNv>

⁴ ข้อมูลจากเว็บไซต์กองบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. (2564). ฝ่ายทะเบียนคนทำงานและสารสนเทศ. สืบค้นวันที่ 24 มกราคม 2565, จาก <https://www.doe.go.th/overseas>

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของไทยทำให้การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเกิดการขยายตัว ทำให้ภาคเกษตรกรรมถูกละเลยหรือลดความสำคัญลง ส่งผลให้ผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมมีราคาที่ตกต่ำ เกษตรกรเกิดการกู้หนี้ยืมสินมาใช้ในการลงทุนทำการเกษตรเกิดภาระของหนี้สินสูงขึ้น ทำให้กลุ่มเกษตรกรตกอยู่ในปัญหาความยากจนมากขึ้นและสูญเสียภาระหนี้สินไม่ไหว จึงต้องอพยพย้ายถิ่นจากชนบทเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมในเขตเมืองหรือในกรุงเทพมหานครมากขึ้น ทำให้ภาคอุตสาหกรรมเกิดการรองรับแรงงานได้ไม่ทั่วถึง อีกทั้งแรงงานในภาคเกษตรกรรมที่เข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมนั้นเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดภาวะการตกงานของแรงงานจากชนบทที่เข้ามาทำงานในเมือง (ศุมาริน จินตนากรณ์, 2553)

จากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและปัญหาด้านภาระหนี้สินดังกล่าว ส่งผลให้แรงงานไทยเลือกอพยพเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ และเกาหลีเป็นหนึ่งในประเทศที่คนไทยมีความประสงค์เดินทางไปทำงานที่เสนอไปข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการอพยพย้ายถิ่นของคนไทยไปยังประเทศเกาหลี ดังนี้

1) ปัจจัยการย้ายถิ่น

ปัจจุบันการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ เกิดจากปัจจัยทางด้านค่าแรงที่มีอัตราค่าจ้างหรือเงินเดือนสูงกว่าประเทศไทยหลายเท่า สอดคล้องกับการศึกษาของ นิกร ภูมิแสนโคตร (2546), กนกพร มโนรัตนา (2540), อมรศักดิ์ วงศ์ปราษฎ์ (2539) และ แกร์ โฮวต์ (2011) ที่เสนอว่าสาเหตุของการตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ เกิดจากรายได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอ จึงต้องหางานทำในต่างประเทศ ที่ได้ค่าจ้างและค่าแรงสูง ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดัน (push factors) จากประเทศที่แรงงานเคลื่อนย้ายออก และปัจจัยดึงดูด (pull factors) ที่แรงงานเคลื่อนย้ายเข้า (Oteiza, 1968 อ้างถึงใน สุณี ฉัตราคม, 2531, น. 47-50) โดยมีคำอธิบายดังนี้

1.1) ปัจจัยผลักดัน เป็นสาเหตุผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากประเทศต้นทางหรือจากประเทศบ้านเกิดของตนได้แก่

1.1.1) อัตราการว่างงาน ที่อยู่ในอัตราสูง เนื่องจากแรงงานจำนวนมากในประเทศไทยไม่สามารถหางานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ทำให้เกิดการว่างงานและภาวะตกงาน จึงทำให้แรงงานมีแนวโน้มที่จะย้ายไปทำงานต่างประเทศ

1.1.2) ระดับการจ้างงานที่มีค่าจ้างต่ำเมื่อเทียบกับค่าจ้างการจ้างงานในต่างประเทศ ทำให้มีแนวโน้มที่แรงงานจะย้ายไปทำงานในต่างประเทศที่ได้รับอัตราค่าจ้างหรือเงินเดือนที่สูงกว่า

1.1.3) สิ่งสูงใจในด้านการทำงานเพื่อความก้าวหน้าในอนาคตไม่มีหรืออยู่ในระดับต่ำ ทำให้แรงงานที่มีความรู้ความสามารถแต่ไม่สามารถมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่ตนเองทำเกิดความรู้สึกอยากย้ายไปทำงานในต่างประเทศ

1.1.4) กำลังคนที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมดุลกับงาน ทำให้แรงงานบางส่วนกลายเป็นแรงงานส่วนเกินในประเทศด้อยพัฒนา แต่ในบางประเทศอาจต้องการแรงงานส่วนเกินนี้ ทำให้แรงงานมีความต้องการย้ายไปต่างประเทศ

1.1.5) ปัจจัยทางด้านสังคมและการเมือง แรงงานบางส่วนที่ต้องการย้ายไปต่างประเทศ อาจเกิดจากความไม่พอใจในสภาพทางการเมืองและด้านสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.2) ปัจจัยดึงดูดเป็นสาเหตุที่ดึงดูดให้แรงงานอพยพจากบ้านเกิดไปอยู่ในต่างประเทศ ได้แก่

1.2.1) อัตราค่าจ้างและเงินเดือนที่สูงกว่าในประเทศที่ตนเองอยู่ ด้วยอัตราของค่าจ้างและเงินเดือนที่สูงเป็นสิ่งดึงดูดให้แรงงานต้องการย้ายออกไปทำงานเพื่อหารายได้ที่สูงขึ้นในต่างประเทศ

1.2.2) การขาดแคลนแรงงานในบางสาขา เมื่อมีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการขาดแคลนตลาดแรงงาน ทำให้คนทราบถึงความต้องการแรงงานในต่างประเทศในประเภทแรงงานที่ต้องการจึงดึงดูดให้แรงงานต้องการย้ายเข้าไปทำงานในต่างประเทศ

1.2.3) โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ ประเทศที่พัฒนาแล้วมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสำหรับการทำงานและมีการวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านอาชีพอย่างยุติธรรม สิ่งนี้ดึงดูดให้แรงงานที่ต้องการหาประสบการณ์และพัฒนาตนเองย้ายไปทำงานในต่างประเทศเพื่อโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

1.2.4) ปัจจัยทางสังคมและการเมือง ที่ประเทศปลายทางอาจไม่มีการกีดกันด้านเชื้อชาติ ศาสนา ตลอดจนการมีเสรีภาพและสวัสดิการที่ดี ทำให้ดึงดูดแรงงานย้ายไปทำงานในต่างประเทศ

นอกจากนี้ การศึกษาของขวัญนคร สอนหมั่น และ อภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์ (2556) พบว่าการไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ของแรงงานไทยเป็นหนทางในการสร้างโอกาสเพื่อความมั่นคงให้กับชีวิตตนเอง ทำให้แรงงานไทยมีความต้องการที่จะเดินทางไปทำงานในเกาหลีใต้ ที่มีปัจจัยดึงดูดด้านอัตราค่าแรงและเงินเดือนที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยอื่นที่พบว่า แรงงานที่กลับจากการทำงานในต่างประเทศส่วนใหญ่ สามารถยกระดับฐานะของครอบครัวที่ดีขึ้น เช่น การมีสถานภาพครอบครัวที่มั่นคง การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นจากการทำงานและส่งเงินกลับมาให้กับครอบครัวในประเทศไทย (สุกัญญา เอ็มอีธรรม และฟ้ารุ่ง มีอุตร, 2545; โชคชัย เดชรอด, 2546)

2) รูปแบบการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่นของแรงงานไทยไปทำงานในประเทศเกาหลี เพื่อไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว เป็นระยะชั่วคราวหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง เป็นการใช้ชีวิตในสังคมและสถานที่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมในประเทศไทย ซึ่งเป็นการย้ายถิ่นด้วยสาเหตุและปัจจัยหลักและปัจจัยดึงดูดดังที่กล่าวข้างต้น อีกทั้งพวกเขาเห็นโอกาสในด้านการเติบโตในประเทศที่เศรษฐกิจพร้อมจึงเป็นปัจจัยดึงดูดในการย้ายถิ่น (Ravenstein, 1985 อ้างถึงใน พัชราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553)

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2540) ได้ให้ความหมายของการย้ายถิ่น (migration) ไว้ว่าผู้ซึ่งเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเดิมจากพื้นที่หนึ่งไปอยู่อาศัยในพื้นที่ที่ไกลจากที่อยู่เดิมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งการย้ายถิ่นแบ่งได้เป็นดังนี้

2.1) การย้ายถิ่นแบ่งโดยระยะเวลา (time) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

2.1.1) การย้ายถิ่นชั่วคราว (temporary migration) คือการย้ายถิ่นเพียงระยะเวลาหนึ่งไม่ได้อยู่อาศัยตลอดไป เช่น การย้ายถิ่นของเกษตรกรไปทำงานตามฤดูกาลของผลผลิต

2.1.2) การย้ายถิ่นถาวร (permanent migration) คือการย้ายถิ่นที่ผู้ย้ายถิ่นตั้งใจจะไปอาศัยอยู่ในถิ่นใหม่จากถิ่นกำเนิดเป็นการถาวร

2.2) การย้ายถิ่นแบ่งโดยสถานที่ (place) หรือเขตแดนทางภูมิศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

2.2.1) การย้ายถิ่นภายในประเทศ (internal migration) เป็นการย้ายถิ่นที่อยู่ภายในประเทศ เช่น การย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมืองหรือการย้ายถิ่นจากเมืองสู่ชนบท

2.2.2) การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (international migration) เป็นการย้ายถิ่นข้ามประเทศ คือ การย้ายถิ่นจากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศหนึ่ง เช่น การย้ายของแรงงานไทยไปทำงานประเทศเกาหลีใต้ในระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็นเวลา 1-2 ปี

จากรูปแบบของการย้ายถิ่นทำให้เห็นได้ว่าแรงงานไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศที่พัฒนาแล้ว เป็นการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการของแรงงานไทย เพื่อความมั่นคง ผลตอบแทน สวัสดิการและโอกาสเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยผลักดันการย้ายถิ่นจากประเทศที่มีปัจจัยจากความยากจน การว่างงาน ส่งผลให้เกิดกระแสการย้ายถิ่นในลักษณะของค่านิยมการย้ายถิ่น ไปยังจุดหมายปลายทางยังประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ทำให้เห็นว่ากระแสการย้ายถิ่นเป็นผลจากการตัดสินใจส่วนบุคคลของแรงงานเพื่อออกไปหาโอกาสที่ดีกว่า (Sassen, 1988 อ้างถึงใน พัชราวลัย วงศ์บุญสิน, 2553)

3) การย้ายถิ่นแบ่งโดยสถานทางกฎหมาย

3.1) แบบถูกกฎหมาย

ณัฐกร มั่นจิตต์ และ กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์ (2563) พบว่าคนไทยมีค่านิยมว่าการไปทำงานในต่างประเทศเป็นโอกาส การเพิ่มทักษะความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะแรงงานที่มีวุฒิการศึกษาต่ำซึ่งยากที่จะมีโอกาสในการทำงานที่ดีในการ พัฒนาตนเอง และมองว่าการไปทำงานในต่างประเทศจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะ เนื่องจากตำแหน่งส่วนมากใน ประเทศไทยมีการกำหนดวุฒิการศึกษาที่สูงทำให้แรงงานบางกลุ่มที่มีทักษะและความสามารถโอกาสในการทำงานหรือได้ ตำแหน่งที่สูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการย้ายถิ่นไปหาพื้นที่ที่มีโอกาสในการหาความก้าวหน้าให้กับชีวิต โดยการเลือกย้ายถิ่นไป เป็นแรงงานในประเทศเกาหลีใต้

นอกจากประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศอุตสาหกรรมทำให้ค่าแรงของกลุ่มแรงงานเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว บวกกับ ค่านิยมของคนรุ่นใหม่ของประเทศเกาหลีใต้นิยมทำงานกันในเมืองใหญ่ ส่งผลให้ด้านธุรกิจขนาดกลางและขนาด เล็กเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรขาดแรงงานอย่างมาก รัฐบาลเกาหลีจึงต้องนำเข้าแรงงานต่างชาติและนำ ระบบการอนุญาตจ้างแรงงานต่างชาติหรืออีเอสพี (Employment Permit System: EPS) มาบังคับใช้วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2547 เพื่อสามารถว่าจ้างแรงงานต่างชาติได้ พร้อมทั้งมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานต่างชาติ และประเทศไทย ได้ลงนามใน บันทึกรายการความเข้าใจด้วยการส่งแรงงานไปทำงานในเกาหลีใต้ภายใต้ระบบ EPS ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 (ประกาศอนุกรรมการ จัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลีภายใต้ระบบการจ้างงานแรงงานต่างชาติ, 2561)

กองบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน (2562)⁵ ได้ให้ข้อมูลขั้นตอนการไปทำงานของแรงงานไทย ในประเทศเกาหลีใต้อย่างถูกกฎหมาย ที่จะต้องผ่านการสอบและคัดเลือก โดยกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงานโครงการการ อนุญาตจ้างแรงงานต่างชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การทดสอบภาษาเกาหลี (รอบที่ 1)

2) การทดสอบทักษะ (รอบที่ 2)

3) การประกาศรายชื่อผู้ผ่านการทดสอบภาษาเกาหลีและทักษะการทำงาน โดยจะประกาศจากผู้ที่มีคะแนนสูงสุดได้ลง มาจนครบจำนวนที่กำหนด และผู้มีรายชื่อตามประกาศจะมีสิทธิในการยื่นใบสมัครไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีในโครงการ อีเอสพี ซึ่งผลการทดสอบมีกำหนด 2 ปี

4) ผู้สมัครที่มีรายชื่อผ่านการทดสอบที่ได้ยื่นใบสมัครเรียบร้อยแล้ว ระบบจะบันทึกข้อมูลลงในระบบบัญชีเพื่อส่งให้ นายจ้างเกาหลีพิจารณาคัดเลือก

5) หากกรมการจัดหางานไม่สามารถบันทึกข้อมูลลงระบบเพื่อให้ นายจ้างพิจารณาได้หรือหากถูกนายจ้างคัดเลือกแล้ว ทางเกาหลีปฏิเสธการออกหนังสือรับรอง การอนุมัติวีซ่าหรืออาจไม่ได้รับอนุมัติเข้าสาธารณรัฐเกาหลี โดยผู้สมัครต้องเป็น ผู้รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นเอง

ณัฐกร มั่นจิตต์ และ กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์ (2563) พบว่า แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้อย่าง ถูกต้องโดยผ่านกระทรวงแรงงานหรือโครงการอีเอสพี แรงงานจะมั่นใจในผลตอบแทนของการทำงาน มีสัญญาจ้างระหว่าง

⁵ ข้อมูลจากเว็บไซต์งานประเทศเกาหลีEPS. (2562). ยากไปทำงานประเทศเกาหลี (โดยรัฐบาลจัดส่ง). สืบค้นวันที่ 24

มกราคม 2565, จาก https://www.doe.go.th/prd/udonthani/service/param/site/98/cat/16/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/250

นายจ้างและลูกจ้างอย่างชัดเจนและแรงงานชาวไทยยังมีทัศนคติว่าคนที่ได้ไปทำงานต่างประเทศเป็นคนที่ยาก ถ้าไม่มีความสามารถจริงจะไม่สามารถไปทำงานที่ต่างประเทศได้ ทำให้มองว่าการได้ไปทำงานต่างประเทศถือว่าได้ประสบความสำเร็จอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของวาสนา ละอองปลิว (2561) ที่กล่าวว่าความสำเร็จของแรงงานกลุ่มแรกจากโครงการอีพีเอสดึงดูดใจให้แรงงานรุ่นถัดมาสนใจไปทำงานต่างประเทศ

การเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีได้อย่างถูกกฎหมายโดยผ่านกระทรวงแรงงานหรือโครงการอีเอสพีทำให้แรงงานมีความมั่นใจในด้านหลักประกันผลตอบแทนและได้รับหลักประกันด้านสวัสดิการ อย่างไรก็ตาม การไปทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายนั้นก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แรงงานจะต้องศึกษา ซึ่งข้อดีของการไปทำงานอย่างถูกกฎหมายคือแรงงานไทยจะได้รับสวัสดิการในด้านต่าง ๆ เช่น กฎหมายสวัสดิการการประกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงาน สวัสดิการที่פק เงินพิเศษจากการทำงาน และสวัสดิการตรวจสอบสุขภาพประจำปี ซึ่งเป็นสวัสดิการที่แรงงานชั้นพื้นฐานสมควรได้รับ การไปทำงานอย่างถูกกฎหมาย แรงงานสามารถเดินทางในประเทศเกาหลีได้อย่างสะดวกเป็นอิสระ ส่วนข้อเสียคือต้องมีค่าใช้จ่ายในการสอบอีเอสพี-โทพิค (EPS-TOPIK) ผ่านกรมแรงงานและใช้เวลาในการยื่นเรื่องเป็นระยะเวลาานพอสมควร บางรายต้องรอเวลานานเป็นปีกว่านายจ้างจะเลือกจ้างและให้เดินทางไปทำงานได้ (ภาวนา เพ็ชรพราย, 2563)

3. 2) แบบไม่ถูกกฎหมาย

ในส่วนของ การเดินทางไปทำงานแบบไม่ถูกกฎหมายของคนไทยในประเทศเกาหลีใต้นั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากอุปสรรคและข้อจำกัดที่สำคัญ กิริยา กุลกลการ (2562) พบว่าอุปสรรคสำคัญคือการสอบความสามารถทางภาษาเกาหลีที่แรงงานส่วนใหญ่สอบไม่ผ่าน ซึ่งลักษณะของข้อสอบต้องอาศัยความเข้าใจและไม่เน้นการท่องจำ ทั้งนี้แม้แรงงานจะสอบผ่านแต่แรงงานก็ต้องรอการคัดเลือกจากนายจ้างซึ่งจะใช้เวลาค่อนข้างนาน และนายจ้างเกาหลีใต้มักจ้างแรงงานชายมากกว่าแรงงานผู้หญิง ปัจจัยข้างต้นส่งผลให้แรงงานไทยลักลอบเข้าไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้เป็นจำนวนมาก เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากในการสอบภาษาและขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอน เช่น เช่นการตรวจสอบสุขภาพและการขอหนังสือรับรองความประพฤติ และพบว่าแรงงานหญิงมีอัตราการลักลอบไปทำงานแบบผิดกฎหมายในอัตราที่สูงกว่าแรงงานไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลาสินี อารียะกิจโกศล และ ศยามล เจริญรัตน์ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติของหมอนวดหญิงแผนไทยในเกาหลีใต้ ที่พบว่าปัจจุบันแนวโน้มการย้ายถิ่นของแรงงานหญิงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีปัจจัยดึงดูดการเดินทางโดยการเลือกเข้าประเทศเกาหลีด้วยวีซ่านักท่องเที่ยว สามารถพำนักในประเทศเกาหลีใต้ได้ไม่เกิน 90 วัน ด้วยสาเหตุจากการได้อัตราค่าจ้างสูง คำนิยมจากการทำงานในต่างประเทศดึงดูดความสนใจของหญิงไทย จึงเลือกที่จะย้ายถิ่นไปทำงานเป็นหมอนวดในประเทศเกาหลีใต้แบบผิดกฎหมาย

การเดินทางไปทำงานของคนไทยในเกาหลีใต้แบบไม่ถูกกฎหมายหรือลักลอบทำงานด้วยการใช้วีซ่านักท่องเที่ยวได้รับการนิยามว่าไปเป็น “ผีน้อย” ดนัย ทาเจริญศักดิ์ (Tacharoensak, 2018) อธิบายคำว่า “ผีน้อย” หรือ “คนผี” ว่าเป็นคำเรียกแรงงานไทยในเกาหลีที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน ใช้เรียกตัวเองและคนที่มิสถานะแบบเดียวกัน ด้วยการอาศัยอยู่แบบไม่มีการคุ้มครองทางกฎหมาย รวมถึงรูปแบบการเดินทางที่ถูกต้องแต่ได้ละเมิดกฎหมายการเข้าประเทศ เช่น การอยู่เกินระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศปลายทาง ที่เรียกว่า “การโดดวี” (อยู่เกินระยะเวลาที่วีซ่ากำหนดไว้ 90 วัน) สอดคล้องกับการศึกษาของ นงนุช สิงหเดชะ (2561) เกี่ยวกับการเข้าไปเป็นแรงงานที่ไม่ถูกกฎหมายของคนไทยในเกาหลีใต้ได้หวั่น และญี่ปุ่น ผลการศึกษาพบว่าสำหรับกลุ่มคนไทยที่ลักลอบไปทำงานหรือขายบริการในต่างประเทศที่เรียกกันว่า “ผีน้อย” ส่วนใหญ่แฝงตัวไปกับบริษัททัวร์หรือเดินทางเข้าประเทศโดยใช้วีซ่าในนักท่องเที่ยวและลักลอบไปทำงานแบบผิดกฎหมาย

การเดินทางไปทำงานแบบผิดกฎหมายหรือฝิ่นน้อยนั้นมีข้อเสียที่แรงงานหรือผู้ลักลอบต้องศึกษา คือ แรงงานจะไม่ได้รับสวัสดิการการประกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงาน สวัสดิการเงินพิเศษจากการทำงานซึ่งแตกต่างจากแรงงานที่ไปทำงานอย่างถูกกฎหมายอย่างมาก แรงงานฝิ่นน้อยจะไม่มีอิสระในการเดินทาง ต้องคอยหลบซ่อนไม่ให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจับได้ หากจับได้จะถูกดำเนินคดีและถูกส่งตัวกลับไทย ต้องเจอกับความกดดันทางด้านภาษาในการทำงานและการสื่อสาร เพราะแรงงานที่ไปแบบฝิ่นน้อยจะไม่มีพื้นฐานทางภาษาเกาหลี ทำให้เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับนายจ้างหรือเพื่อนร่วมงาน อาจส่งผลให้ไม่สามารถที่จะสื่อสารเพื่อต่อรองหรือเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ (ภาวนา เพ็ชรพราย, 2563)

นอกจากนี้การลักลอบเข้าไปทำงานแบบผิดกฎหมายของแรงงานฝิ่นน้อยยังส่งผลกระทบต่ออื่นๆ ตามมา เช่นสำนักตรวจคนเข้าเมืองของประเทศเกาหลีใต้ต้องใช้วิธีการตรวจคนเข้าเมืองอย่างเข้มข้น เพื่อตรวจหาแรงงานไทยที่จะลักลอบเข้าไปทำงาน ทำให้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของคนไทยที่ไม่ได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าประเทศเกาหลีใต้ และมีจำนวนมากถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าประเทศซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ (กิริยา กุลกลการ, 2562)

การเปิดรับสื่อและอิทธิพลของสื่อเกาหลี

1) การเปิดรับสื่อ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของงานวิจัยนี้ได้แก่การศึกษาว่ากลุ่มคนที่ต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีใช้โซเชี่ยลมีเดียหรือสื่อออนไลน์ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการย้ายไปประเทศเกาหลีในการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างไร ทำให้ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อการเปิดรับสื่อโดยเฉพาะสื่อดิจิทัล เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้น ส่งผลให้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ทุกเพศ ทุกวัย ครอบคลุมทุกพื้นที่ เข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย อีกทั้งเป็นสื่อที่ใช้ในด้านการเรียนรู้ ค้นหาข้อมูล การหาความบันเทิงเพื่อผ่อนคลาย เช่น ดูซีรีส์ ฟังเพลง (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, 2554)

ในการสื่อสารนั้น สื่อในฐานะผู้ส่งสารจะสามารถดำเนินบทบาทให้สำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเปิดรับของประชาชน ในเรื่องความต้องการข่าวสาร ความต้องการในการบริโภคข่าวสาร และการเลือกแหล่งข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ดังนั้นในกระบวนการสื่อสาร สื่อจะมีผลหรือมีอิทธิพลกับผู้รับสารมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับตัวของผู้รับสาร สื่อจะไม่มีอิทธิพลกับผู้ไม่เลือกใช้สื่อ และผู้รับสารจะเปิดรับสารจากสื่อไหนหรือไม่นั้น เกิดจากสังคม วัตถุประสงค์ และความจำเป็นของแต่ละบุคคล จึงทำให้เกิดกระบวนการเลือกรับข่าวสาร เห็นได้จากการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออื่น เป็นไปเพื่อความต้องการหรือความจำเป็นของแต่ละบุคคลหรือจากแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของผู้ใช้สื่อที่มีต่อข่าวสาร ซึ่งแต่ละบุคคลมีความต้องการหรือความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่รับมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละบุคคลด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป (วัชราน น่วมเทียบ, 2551)

การเปิดรับสื่อของผู้รับสารมีความคาดหวังจากสื่อว่ากรับข่าวสารจากสื่อ จะช่วยตอบสนองความต้องการได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกเปิดรับสื่อนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เนื่องจากความต้องการของแต่ละบุคคลมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากสื่อแตกต่างกันไป โดยมีกระบวนการเลือกรับรู้ที่แตกต่างกันคือ กระบวนการเลือกสรร (selective process) ของผู้รับสารที่แตกต่างกัน (Klapper, 1960 อ้างถึงใน จารุภัก อธิวัฒน์ภิญโญ, มนทริรา ธาดาอานวยชัย, และปีเตอร์ รุ่งเรืองกานต์, 2562) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) การเลือกเปิดรับ (selective exposure) เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสารว่าจะเลือกเปิดรับสื่อและเปิดรับข่าวสารจากแหล่งที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง

2) การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) ผู้เปิดรับข่าวสารสามารถที่จะเลือกรับข่าวจากแหล่งใดแห่งหนึ่ง โดยเลือกตามความต้องการ และความสนใจของผู้รับสาร

3) การเลือกรับรู้และตีความหมาย (selective perception and interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารแล้ว ก็เชื่อว่ารับรู้ข่าวสารทั้งหมดเสมอไปเพราะผู้รับสารสามารถเลือกรับและตีความหมายสารที่แตกต่างกันออกไป

4) การเลือกจดจำ (selective retention) บุคคลจะเลือกจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความต้องการและความสนใจทัศนคติ ของของผู้รับสาร อาจจะไม่นำไปใช้ประโยชน์หรือไม่นำไปถ่ายทอดต่อในส่วนที่ผู้รับสารไม่สนใจ และไม่เห็นด้วย

2) อิทธิพลและการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสื่อเกาหลี

สังคมไทยได้รับอิทธิพลของละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์และซีรีส์ต่างประเทศ ที่สามารถสอดแทรกให้เห็นถึงวัฒนธรรมการใช้ชีวิต และค่านิยมของประเทศนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าตามช่องโทรทัศน์ต่าง ๆ จะนิยมออกอากาศซีรีส์จากต่างประเทศ เพื่อตอบสนองความชื่นชอบของผู้ชมที่ชอบในซีรีส์หรือในส่วนของตัวนักแสดง ไอดอลและส่วนเนื้อหาของซีรีส์ ที่นำเสนอในแนวดราม่า โรแมนติกหรือนำเสนอเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ดำเนินเรื่องที่น่าติดตาม ทำให้มีความนิยมกลุ่มผู้ชมเพิ่มมากขึ้น (วัชรา น่วมเทียบ, 2551)

จากกระแสความนิยมวัฒนธรรมเกาหลีดังกล่าว การทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ ผู้วิจัยเลือกงานศึกษาบางส่วนที่ศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อเกาหลีและการเปิดรับสื่อเกาหลีของสังคมไทย อย่างการดำเนินชีวิตในสังคมหรือวัฒนธรรมเกาหลีที่ได้แนะนำผ่านซีรีส์เกาหลีเป็นสิ่งที่ทำให้คนไทยเกิดความหลงใหลและเกิดการยอมรับในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการแต่งกาย เพลง ภาพยนตร์ นักแสดง นักร้องหรือไอดอลเกาหลี ซึ่งก่อนหน้านี้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ได้เข้ามาแพร่กระจายในประเทศไทย ช่วงแรก ๆ คือ ซีรีส์จากประเทศจีนและญี่ปุ่น แต่เพราะการถ่ายทอดวัฒนธรรมของเกาหลีได้มีการทำให้ผู้คนเห็นถึงการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากสังคมไทยและแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตกได้ชัดเจนมากกว่า จึงทำให้เกิดความสนใจในการเปิดรับวัฒนธรรมเกาหลีและสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และอาจเป็นเพราะการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของประเทศเกาหลีที่มีการพัฒนาประเทศได้ดีขึ้น และเข้าใจในการสอดแทรกวัฒนธรรม ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้คนทำให้ได้รับความนิยม ส่งผลให้สินค้าอย่างเช่น แฟชั่นเสื้อผ้าการแต่งกาย เครื่องสำอาง สกินแคร์ และการดัดยกริมฝีปากจากประเทศเกาหลีได้รับความนิยมจากคนในสังคมไทย (सरिसा บ่องทิพย์, 2550) สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐวุฒิ มีสกุล (2562) ที่ศึกษาการถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านสื่อละครเกาหลี พบว่าการถ่ายทอดวัฒนธรรมในสื่อละครซีรีส์เกาหลี ประกอบด้วย วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ด้านการบริโภค ด้านการท่องเที่ยว ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมด้านการปกครอง

นอกจากนี้ ภัทรจาริน ต้นติววงศ์ (2552) ได้ศึกษาอิทธิพลของละครโทรทัศน์เกาหลีที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมเกาหลีของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน พบว่าพฤติกรรมเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์และซีรีส์เกาหลีมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งมากกว่าการเปิดรับสื่อและข่าวสารผ่านนิตยสารและเว็บไซต์ ซึ่งสอดคล้องกับงานของพนทิพย์ บารมีรัตนชัย และ ละเอียด ศิลา น้อย (2551) ที่พบว่า การเปิดรับสื่อหรือรับข่าวสารหลังจากชมละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือซีรีส์เกาฬินั้นช่วยกระตุ้นให้เกิดความต้องการอยากเดินทางท่องเที่ยวไปเกาหลี ที่เกิดจากการรับชมซีรีส์เกาหลี ที่สื่อหรือซีรีส์เป็นตัวนำเสนอความสวยงาม วัฒนธรรม อาหารและเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากการเปิดรับสื่อซีรีส์ ทำให้ทราบว่าสื่อซีรีส์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกไปท่องเที่ยวในเกาหลีของคนไทย

อิทธิพลของโซเชียลมีเดีย/ สื่อออนไลน์กับการอพยพย้ายถิ่น

โลกปัจจุบันมนุษย์ถูกเชื่อมโยงด้วยการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ หรือสื่อดิจิทัลสมัยใหม่ อย่างเช่น อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้เข้ามามีบทบาทในด้านการอำนวยความสะดวกให้กับการใช้ชีวิตหรือในการสื่อสารที่มีความรวดเร็วเท่านั้น แต่ยังมีเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมและรูปแบบในกา

ดำรงชีวิต และยังเข้ามาเปลี่ยนมุมมอง วิธีคิด รวมทั้งค่านิยมและวัฒนธรรมทางสังคมของผู้ใช้สื่อด้วย (ฐิตินัน บัญญาพ คอมมอน, 2556)

1) อิทธิพลของสื่อดิจิทัลกับการเผยแพร่วัฒนธรรม

สื่อใหม่ (new media) หรือที่มีชื่อเต็มว่า สื่อดิจิทัลสมัยใหม่ (NDM/New Digital Media) ที่ยังไม่มีคำนิยามที่ชัดเจน เนื่องจากคำว่า “สื่อใหม่” สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและมีความหมายที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากในอดีตเมื่อมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างสื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุเกิดขึ้น สื่อวิทยุและโทรทัศน์ก็ถูกเรียกว่าเป็นสื่อใหม่ เปรียบเทียบกับสื่อดั้งเดิมในช่วงนั้นที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และภาพยนตร์ เมื่อมีการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุและโทรทัศน์ก็ถูกเปลี่ยนมาเป็นสื่อดั้งเดิม (traditional media) และต่อมาถูกเปลี่ยนมาเป็นสื่อใหม่อย่างสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างที่เห็นสื่อใหม่ในปัจจุบันได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สื่อใหม่อย่างสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีอายุกว่า 40 ปี ได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การเกิดขึ้นของโซเชียลเน็ตเวิร์คและเว็บไซต์ที่ให้ผู้ใช้งานเป็นผู้สร้างข้อมูลส่งผลการสื่อสารในหลาย ๆ ด้าน และส่งผลให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารถูกเกี่ยวโยงไว้ด้วยกัน ทั้งนี้การสื่อสารของสื่อใหม่ยังพัฒนาและออกแบบให้เหมาะสมแก่การใช้งานที่เป็นประโยชน์ เช่น ใช้เป็นโทรศัพท์พูดคุยสื่อสาร บันทึกและรับส่งข้อความ ทั้งรูปแบบภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว อีกทั้งยังสามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลอื่น ๆ (ฐิตินัน บัญญาพ คอมมอน, 2556) ปัจจุบันสื่อใหม่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในด้านการสื่อสาร เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่ง่ายและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมสื่อสาร ทำให้องค์กร สินค้า หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ หันมาใช้สื่อใหม่ อย่างเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อทำการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เกิดการสื่อสารและมีข้อมูลจำนวนมากบนเครือข่ายออนไลน์ (ภาสกร จิตรไคร์ครวญ และ ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2553)

จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วยิ่งทำให้การกระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว รวมถึงการเผยแพร่วัฒนธรรมจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง งานของจากรุกข์ อธิวัฒน์ภิญโญ, มนทิรา ธาดานานวยชัย, และปีเตอร์ รุ่งเรืองกานต์ (2562) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์และการดำรงรักษาของกลุ่มแฟนคลับนักร้องเกาหลีในประเทศไทยกรณีศึกษา ศิลปินวง GOT7 พบว่าการสื่อสารของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีวง GOT7 ในประเทศไทย สะท้อนให้เห็นถึงการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างทั่วถึงเชื่อมโยงไปทั่วโลก จากอิทธิพลของการสื่อสารที่มีต่อความสำคัญในการสร้างกลุ่มและเครือข่ายในการเผยแพร่ข่าวสาร การติดต่อ และการติดตามผ่านสื่อต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมของศิลปินเกาหลีที่มาประเทศไทย

2) บทบาทของสื่อดิจิทัลกับการอพยพย้ายถิ่น

อิทธิพลของสื่อดิจิทัลสมัยใหม่ยังส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อการอพยพย้ายถิ่นของมนุษย์ โดยเฉพาะการอพยพย้ายถิ่นข้ามประเทศหรือที่เรียกว่ารัฐสมัยใหม่ (modern state) ซึ่งไม่ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาเรื่อย ๆ กล่าวได้ว่าการขีดเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศกับการโยกย้ายของผู้คนข้ามเขตแดนนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การอพยพย้ายถิ่นเกิดจากสาเหตุหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม การที่ผู้คนตัดสินใจย้ายถิ่นทั้งประเทศบ้านเกิดของตนไปใช้ชีวิตในประเทศอื่นทั้งแบบชั่วคราวหรือแบบถาวรนั้นอาจเกิดจากความหวังในชีวิตที่ต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น ในด้านความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ ซึ่งอาจเกิดจากอิทธิพลของโซเชียลมีเดียหรือสื่อออนไลน์ที่เข้ามาตอบสนองความต้องการหรือแรงจูงใจที่นำไปสู่ความต้องการอพยพย้ายถิ่น (มาโนช ชุ่มเมืองปัก, 2562)

วาสนา ละอองปลิว (2561) กล่าวว่า การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์กลายเป็นเรื่องปกติ ทุกคนคุ้นเคยกับการใช้สมาร์ทโฟน การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้สื่อออนไลน์ต่างๆ ดังนั้นการเข้าถึงสื่อออนไลน์ที่ง่ายในปัจจุบัน ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานที่ต่างประเทศ ชีวิตและประสบการณ์ของแรงงานคนอื่นที่ได้รับการแบ่งปันผ่านสื่อออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย

บนเฟซบุ๊ก มีกลุ่มเกี่ยวกับแรงงานไทยในประเทศเกาหลีใต้เป็นจำนวนมาก เปิดให้ทั้งแรงงานที่อยู่ในประเทศเกาหลีใต้และผู้ที่ต้องการไปทำงานเข้ามาเป็นสมาชิก ภายในกลุ่มมีการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน บรรยากาศการทำงาน ที่พัก ข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายงาน ข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้าง และการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงประกาศของนายหน้าจัดหางาน การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานที่ประเทศเกาหลีใต้ผ่านสื่อออนไลน์ช่วยต่อสภาพจินตนาการและแรงจูงใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องพบเมื่อเขาเดินทางไปประเทศเกาหลีใต้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมคิด แสงจันทร์ (2559) ที่ศึกษา เฟซบุ๊กในฐานะพื้นที่สาธารณะออนไลน์ของแรงงานไทใหญ่ในประเทศไทย ที่กล่าวว่า การเกิดขึ้นของเฟซบุ๊ก ทำให้ชุมชนของแรงงานไทใหญ่ในประเทศไทยไม่ได้ถูกจำกัด หรือถูกควบคุมด้วยอำนาจของรัฐบาล เช่น หมู่บ้าน หรือชุมชนในแคมป์ก่อสร้างเพียงเท่านั้น แต่ เฟซบุ๊ก ยังเป็นพื้นที่ที่พวกเขาสามารถสร้างชุมชนเสมือนจริงขึ้นมาได้ผ่านการตั้งกลุ่ม และตั้งเพจ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของคนที่สนใจเรื่องเดียวกันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันข้อมูล

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมออนไลน์

ดังที่ได้กล่าวในบทนำว่างานวิจัยเห็นว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของกลุ่มคนที่เป็นสมาชิกเฟซบุ๊ก “ชายโตไปเกาหลี” และเพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย #ทีมเกาหลี” เป็นปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคมของคนที่ไม่ต้องการย้ายประเทศไปสู่สภาพชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวบนแพลตฟอร์มดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้วยความรวดเร็ว ดังนั้นในส่วนนี้จึงเป็นการทบทวนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคมบนสื่อดิจิทัล ดังนี้

1) นิยามของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

การเคลื่อนไหวทางสังคม หรือที่เรียกว่า social movement เป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจนและมีเป้าหมายเดียวกัน โดยกลุ่มคนเหล่านี้อาจจะมีการต่อต้านหรือต้องการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านต่าง ๆ ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม กลุ่มคนที่เข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางสังคมมีความหลากหลายและแตกต่างกันไป บางกลุ่มเป็นคนที่ออกมาต่อสู้เพื่อไม่ต้องการอำนาจจากผู้ปกครองที่ไม่เป็นธรรม บางกลุ่มเรียกร้องเพื่อสวัสดิการและต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และบางกลุ่มก็ออกมาเรียกร้องด้านความเท่าเทียม (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 2563)

สุวิดา ธรรมมณีนวศ์ (2544) ยังอธิบายว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมเกิดจากกลุ่มคนจำนวนหนึ่งได้เข้าร่วมเรียกร้องเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีการจัดระเบียบของการเคลื่อนไหวเหมือนกับองค์กรทางสังคมอื่นๆ กล่าวคือแต่ละกลุ่มอาจมีข้อกำหนดของการเข้ามามีส่วนร่วมที่แตกต่างกันออกไป สิ่งที่ทำให้คนกลุ่มหนึ่งเข้ามามีส่วนร่วมของการเคลื่อนไหวทางสังคม คือผู้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยอาจมีอุดมการณ์ที่เหมือนกันหรืออุดมการณ์ร่วมกันว่าการออกมาเคลื่อนไหวจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามที่ตนปรารถนา เช่นปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านกลุ่มเฟซบุ๊ก “ย้ายประเทศกันเถอะ” ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” ที่มีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากการเปิดกลุ่ม สะท้อนให้เห็นว่ามีคนไทยจำนวนหนึ่งที่มีความคิดที่ตรงกันคือความต้องการอยากย้ายจากประเทศบ้านเกิดเพื่อไปสิ่งที่ดีกว่าในประเทศอื่น ซึ่งเกิดจากผลกระทบวิกฤตโรคระบาดโควิด-19 และการบริหารจัดการประเทศของรัฐบาลที่เต็มไปด้วยข้อผิดพลาด

2) อิทธิพลของโซเชียลมีเดีย/สื่อออนไลน์ในการเคลื่อนไหวทางสังคม

การเคลื่อนไหวทางสังคมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาการสื่อสารระหว่างคนที่ต้องการการเคลื่อนไหวด้วยประเด็นเดียวกันและมีการร่วมตัวกัน และที่ได้กล่าวแล้วว่าปัจจุบันสื่อดิจิทัลหรือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่สามารถเข้าถึงผู้คนได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง และได้กลายเป็นแพลตฟอร์มสำคัญในการเคลื่อนไหวทางสังคม (สุรศักดิ์ ศรีธรรมกุล,

2563) เนื่องจากในยุคนี้ เทคโนโลยีได้เปลี่ยนวิถีชีวิตของคนไทย เหตุการณ์ใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นมักจะมีการบันทึก ส่งต่อหรือแชร์กันได้อย่างง่าย ข้อมูลข่าวสารกระจายได้อย่างรวดเร็วยิ่งกว่าเดิมมาก ซึ่งในอดีตเหตุการณ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ต้องผ่านการรายงานของผู้สื่อข่าวเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น ซึ่งกว่านักข่าวจะไปถึงเหตุการณ์ผ่านไปแล้ว ก็จะเหลือแต่เพียงคำบอกเล่าของผู้เห็นเหตุการณ์ และร่องรอยของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ปัจจุบันโทรศัพท์มือถือก็สามารถบันทึกเหตุการณ์ที่มีอยู่ได้อย่างมาก รวมถึงกล้องติดรถยนต์ กล้องวงจรปิด ยังสามารถเผยแพร่เหตุการณ์ไปในสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วทำให้สื่อกระแสหลักอย่างโทรทัศน์และวิทยุอาจจะยังกระจายข้อมูลข่าวสารไม่เท่าทันกับกระแสบนโลกสังคมออนไลน์ (พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, 2563) เทคโนโลยีการสื่อสารดังกล่าวยังทำให้บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารได้ในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารและอภิปรายต้องขยายจาก “พื้นที่สาธารณะ” ที่ต้องมีลักษณะทางกายภาพ มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันบนโลกจริงไปสู่การปฏิสัมพันธ์ร่วมกันบน “พื้นที่สาธารณะในโลกเสมือนจริง” ด้วย (ศุภิกานต์ วาทวิทยากรณ์, 2553)

พิมพ์ชญา พักเปี่ยม (2563) กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์ทำให้คนทั่วไปมีอำนาจในการต่อรองกับอำนาจหลักมากขึ้น เพราะประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าใครก็สามารถรายงานข่าวได้ทันที ทำให้สื่อหลักต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก ดังนั้นเหตุการณ์ที่เป็นกระแสในสังคมในปัจจุบัน จึงเป็นพื้นที่สาธารณะในโลกเสมือน หรือโลกออนไลน์ที่ตามกระแสสังคมรวมกลุ่มกันตั้งเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของพรพรรณ ประจักษ์เนตร (2555) ที่ศึกษานวัตกรรมสื่อสารและการขยายพลังอำนาจในการอธิบายของทฤษฎีการสื่อสารจาก “พื้นที่โลกจริง” ไปสู่ “พื้นที่เสมือนจริง” กล่าวว่าการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) และอินสตาแกรม (Instagram) เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ ทั้งในบริบทการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารกลุ่ม และการสื่อสารมวลชน การสื่อสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์เป็นการขยายพลังอำนาจเพื่อให้ทันต่อการสื่อสารและการเคลื่อนไหวทางสังคม ดังเช่นการเกิดขึ้นของกลุ่มย้ายประเทศบนโซเชียลมีเดียหรือสื่อออนไลน์บนเฟซบุ๊กที่ต้องการเรียกร้องและแสดงให้เห็นถึงความต้องการอยากมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมือนกับต่างประเทศ และต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้อย่างมีอิสระจากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองและการบริหารงานที่ผิดพลาดของรัฐบาล จนทำให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารของประเทศนั้นๆ รวมถึงกลุ่มคนที่ต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีด้วย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1) การวิจัยเอกสาร โดยคัดเลือกเอกสารต้องศึกษาเอกสารที่มีความน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลีที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย เรื่องการเปิดรับวัฒนธรรมจากซีรีส์เกาหลี และการอพยพย้ายถิ่นจากวัฒนธรรมของซีรีส์เกาหลีบนการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านสื่อออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กระบวนการวิเคราะห์เอกสารใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บทความวารสารวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ข้อมูลจากการค้นคว้าสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ข่าว โซเชียลมีเดีย และรูปภาพ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโดยใช้เนื้อหาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร ทฤษฎี จากบทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สื่อออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลีที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย เรื่องการเปิดรับวัฒนธรรมจากซีรีส์เกาหลี และการอพยพย้ายถิ่นบนการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านสื่อออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย นำไปสู่การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการแบบเจาะจง โดยเลือกศึกษาสมาชิกเพจ “ชายไต่ไปเกาหลี” และ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย #ทีมเกาหลี” โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 ตารางแสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร	ประเภท	จำนวน	หมายเหตุ
1. เพจ “ชายไต่ไปเกาหลี”	สมาชิกบนเพจ	4 คน	มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศเกาหลีใต้
2. เพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย #ทีมเกาหลี”	สมาชิกบนเพจ	4 คน	มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการย้ายประเทศไปประเทศเกาหลีใต้
รวม	8 คน (ใส่ตัวเลขให้ตรงกันด้วยคะ)		

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องเงื่อนไขการย้ายถิ่นและวัฒนธรรมจากซีรีส์เกาหลีที่มีต่อกลุ่มคนที่ต้องการย้ายประเทศไปเกาหลีสามารถจำแนกผลการศึกษาได้ดังนี้

1) ข้อมูลของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ลักษณะและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

เมย์ (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” อายุ 22 ปี เพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เมย์เป็นสมาชิกเพจจากทางเฟซบุ๊กและติดตามเพจได้ประมาณ 3 เดือน

เกต (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” อายุ 22 ปี เพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เกตเข้ามาเป็นสมาชิกเพจจากการรู้จักทางเฟซบุ๊กและได้ติดตามเพจมาประมาณ 1-2 ปี

หมอก (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “ชายไต่ไปเกาหลี” อายุ 22 ปี เพศชาย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 อดีตทำอาชีพเป็นพนักงานโรงงาน ปัจจุบันว่างงาน หมอกเข้ามาเป็นสมาชิกเพจจากความชอบในเกาหลี และรู้จักเพจนี้จากทางเฟซบุ๊กที่เขาติดตามมาได้ประมาณ 1 ปี

ฟ้า (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “ชายไต่ไปเกาหลี” อายุ 22 ปี เพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ฟ้าเข้ามาเป็นสมาชิกเพจรู้จักและติดตามเพจนี้ได้ประมาณ 6-7 เดือน

เต่า (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “ชายไต่ไปเกาหลี” อายุ 25 ปี เพศชาย จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี อดีตทำอาชีพเป็นฟรีแลนซ์ ปัจจุบันขายของออนไลน์ เต่าเข้ามาเป็นสมาชิกเพจจากการรู้จักติดตามทางเฟซบุ๊กมาได้ประมาณ 3 ปี

พลอย (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “ชายไต่ไปเกาหลี” อายุ 32 ปี เพศหญิง จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี อดีตเป็นพนักงานสายการบินลุฟท์ฮันซา (Lufthansa) สายการบินแห่งชาติของเยอรมนี ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ท่าอากาศยานภูเก็ต พลอยเข้ามาเป็นสมาชิกเพจจากความสนใจในเกาหลีและได้มาติดตามเพจนี้ได้ประมาณ 1-2 ปี

เฟิร์ส (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” อายุ 21 ปี เพศชาย ปัจจุบันเขาลาพักจากการเป็นนักศึกษาปริญญาตรีในชั้นปีที่ 2 และมาเป็นทหารเกณฑ์เพราะติดทหาร เฟิร์สเพิ่งรู้จักเพจนี้ได้เพียง 1 เดือน

นุชา (นามสมมุติ) สมาชิกเพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” อายุ 25 ปี เพศชาย จบการศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เขาทำงานเป็นพนักงานโรงงานมาตลอดตั้งแต่เรียนจบ นุชารู้จักเพจจากความเบื่อและรู้สึกเหนื่อยกับการทำงานจำแบบเดิมๆ ซึ่งติดตามมาได้ประมาณ 4 เดือน

2) เจาะใจความต้องการย้ายถิ่นไปเกาหลี

2.1) ด้านเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยเริ่มศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศ พบว่าในปี พ.ศ. 2564 นั้นมีคนหางานเพื่อต้องการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และมีผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศเป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยอ้างอิงจากสถิติคนหางานที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศ มีจำนวนแรงงานไทยเดินทางไปทำงานประเทศเกาหลีในปี 2564 แบ่งเป็นชาย 2,591 คน หญิง 428 คน รวมทั้งสิ้น 3,019 คน (กองบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ, 2564) ศุมาริน จินตนากรณ์ (2553) อธิบายว่าเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันเกิดการลงทุนและขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ทำให้ภาคเกษตรกรรมถูกละเลยและลดความสำคัญลง ทั้งค่าปุ๋ย ค่ายาที่มีราคาแพงเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตการเกษตรราคาคตกต่ำทำให้เกษตรกรเกิดการกู้หนี้ยืมสินเพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายใช้ในการทำการเกษตรเกิดภาระหนี้สินมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้กลุ่มเกษตรกรตกอยู่ในปัญหาความยากจนมากขึ้นจนหนี้สินไม่ไหว จึงต้องอพยพย้ายถิ่นจากชนบทเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือโรงงานในกรุงเทพมหานครมากขึ้น ทำให้ภาคอุตสาหกรรมเกิดการรองรับแรงงานได้ไม่ทั่วถึง อีกทั้งแรงงานกลุ่มนี้ที่เคยเป็นเกษตรกรมาก่อนเมื่อมาทำงานในโรงงานนั้นทำให้ไม่คุ้นชินและมาเริ่มเรียนรู้กับการทำงานในภาคอุตสาหกรรมใหม่ทำให้แรงงานกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มแรงงานที่ไร้ฝีมือ ถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดการตกรางของแรงงานจากชนบทที่เข้ามาทำงานในเมือง ด้วยปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและปัญหาด้านภาระหนี้สินนี้ จึงทำให้แรงงานไทยเลือกที่จะอพยพย้ายถิ่นเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งเกาหลีเองก็เป็นหนึ่งในประเทศที่คนไทยมีความต้องการหรือเลือกที่จะเดินทางไปทำงานที่ประเทศเกาหลี

นุชา (นามสมมุติ) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่าอยากย้ายไปทำงานที่ประเทศเกาหลี ซึ่งเกิดจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดจากค่าแรงและค่าใช้จ่ายที่สวนทางกันเมื่อเทียบกับค่าครองชีพและข้าวของเครื่องใช้ที่ปรับราคาขึ้นอย่างหนัก

เศรษฐกิจครับ ผมคิดว่ามันไม่พอค่าใช้จ่ายในแต่ละวันครับ เกาหลีรายได้ดีครับ ค่าแรงเยอะกว่าไทย คຸ້ມກັບການໄປทำงานครับ ไทยบางที่ทำงานหนักแต่ได้ค่าแรงน้อยมันทำให้รู้สึกเหนื่อยไม่คຸ້ມครับ⁶

ส่วนคุณฟ้านั้นเบื้องต้นเธอยกย้ายไปไปศึกษาต่อที่ประเทศเกาหลีเพราะชอบในความเป็นเกาหลีเป็นพื้นฐาน แต่ก็ยอมรับว่าอีกปัจจัยเกิดจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในประเทศไทยและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่นค่าแรงที่ต่ำกว่าและรายได้ที่ต่ำกว่าประเทศไทย ซึ่งหากเทียบกับการทำงานในประเทศไทยอย่างการทำงานเกษตรเมื่อเทียบกับค่าครองชีพแล้วถือได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมาก

รายได้ดีเงินดีอะ อย่งไปทำงานเกษตรเทียบค่าเงินแล้วยังได้เยอะกว่าที่ไทยอีกคะ⁷

⁶ นุชา (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 28 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

⁷ ฟ้า (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

ส่วนคุณเมย์บอกว่าต้องการย้ายประเทศไปเกาหลีเพื่อไปทำงานและหนีปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยทางด้านเศรษฐกิจ รวมถึงทุกอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในขณะนี้ทำให้เริ่มไม่อยากจะอยู่ในประเทศต่อไป ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านค่าแรงและค่าใช้จ่ายในแต่ละวันเมื่อเทียบกับค่าครองชีพและของกินของใช้ที่เพิ่มราคามากขึ้นทำให้แทบจะไม่พอใช้เมื่อเทียบกับประเทศไทยและประเทศเกาหลีแล้วทำให้อยากเดินทางไปทำงานที่ประเทศเกาหลีมากกว่าแม้จะต้องไปทำงานในภาคเกษตรก็ตาม คุณเมย์ยังมองว่าเพจมีประโยชน์และช่วยในการแนะนำทางสำหรับคนที่ต้องการอยากย้ายถิ่นไปเกาหลี เธอต้องการอยากย้ายถิ่นไปเกาหลีเพื่อไปทำงานเนื่องจากได้รับค่าแรงในการทำงานมากกว่าในประเทศไทย

อยากไปทำงาน อยากไปเก็บสตอเบอร์รี่เพราะว่ามันได้เงินดีกว่าประเทศไทย สบาย แล้วก็อยากไปเที่ยวด้วยพอเก็บเงินตั้งตัวได้แล้วก็กลับ⁸

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเงื่อนไขความต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีนั้นเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งเป็นคำตอบในทิศทางเดียวกัน คืออยากไปทำงานที่ประเทศเกาหลีเนื่องจากได้ค่าแรงและชั่วโมงการตอบแทนที่สูงกว่าค่าแรงในประเทศไทยเมื่อเทียบกับค่าครองชีพ อีกทั้งยังมองว่าแม้จะต้องไปเป็นแรงงานทำงานในภาคเกษตรหรืองานที่หนักก็ยินดีจะทำ เพราะเมื่อเทียบกับรายได้แล้วมีความเหมาะสมกับการลงแรงทำงานมากกว่าในประเทศไทย

2.2) ด้านการเมือง

อีกปัจจัยคือการเมืองถือปัจจุบันถือว่าเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อทุกคน โดยเฉพาะสถานการณ์การเมืองของไทยในปัจจุบันที่มีความขัดแย้งและความไม่พอใจต่อการบริหารรัฐบาลชุดปัจจุบันที่มีพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้นำ และผลจากการเมืองนี้เองทำให้เกิดกลุ่มเพจ “ย้ายประเทศกันเถอะ” หรือที่ในเวลาต่อมาเปลี่ยนเป็น “โยกย้ายมาสายสะโพกโยกย้าย” ที่ใช้เวลาเพียงแค่ 3 วัน กลุ่มเพชชาก็มีสมาชิกเข้าร่วมเกือบ 6 แสนคน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่น่าตกใจที่มีสมาชิกหลายแสนคนที่เข้าร่วมกลุ่ม สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มคนเหล่านี้สิ้นหวังกับการบริหารประเทศไทยในปัจจุบัน⁹ ทำให้เห็นว่าอิทธิพลทางการเมืองนั้นเป็นสิ่งที่ครอบคลุมไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตของมนุษย์อาจหนีไม่พ้นจากเรื่องของการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ จรูญ สุภาพ (2514, น. 1 อ้างถึงใน พิกุล มีมานะ และ สนุกสิงห์มาตร, 2560, น. 137) ที่กล่าวว่าชีวิตมนุษย์ทุกรูปทุกนามไม่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในแห่งหนตำบลใดก็ไม่อาจหนีพ้นจากอิทธิพลอำนาจของการเมืองได้ ไม่วามนุษย์จะเข้ามาในกระบวนการของการเมืองหรือไม่ก็ตามพฤติกรรมของมนุษย์ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สมาชิกเพจ “โยกย้ายมาสายสะโพกโยกย้าย” และเพจ “ขายไตไปเกาหลี” คุณบีเป็นคนหนึ่งที่ยอมรับว่าไว้วางใจจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การวางแผนแก้ไขของรัฐบาลในปัจจุบันนั้นไม่สามารถที่จะแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจได้ทั้งทางด้านค่าแรง ราคาของที่ปรับราคาขึ้นเรื่อยๆ เป็นอีกแรงเสริมที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกัน

ที่คิดว่าการที่คนอื่นหรืออย่างแบบที่เข้ามาติดตามเพจนี้ ส่วนมากก็มาจากปัญหาในประเทศไทย เบื่อรัฐบาลที่บริหารได้แย่ ปัญหาการเมืองที่รัฐบาลบริหารแย่ แล้วก็ปัญหาเศรษฐกิจที่รัฐบาลแก้ไขไม่ได้ ค่าแรงน้อย¹⁰

⁸ เมย์ (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 28 มิถุนายน 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

⁹ ข้อมูลจากเว็บไซต์ BBC NEWS. (2564). "ย้ายประเทศกันเถอะ" : คู่กับผู้ก่อตั้งกลุ่มคนอยากย้ายถิ่นที่มีคนร่วมเกือบ 6 แสนคนภายใน 3 วัน. สืบค้นวันที่ 12 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-56973078>

¹⁰ บี (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 18 มิถุนายน 2565 ที่บ้านของผู้ให้สัมภาษณ์

เช่นเดียวกับเมย์ที่มองว่าปัญหาทางด้านการเมืองจากการบริหารจัดการและการแก้ไขของรัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ไขกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้ ส่งผลไปถึงทางเรื่องเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่ทำให้มีความต้องการอยากย้ายประเทศไปเกาหลี ซึ่งเหมือนกับการให้คำสัมภาษณ์ของคุณเกต

คิดว่าเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม รวมถึงทุกอย่าง เพราะว่าประเทศไทยมันไม่น่าอยู่¹¹

เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจทุกอย่างที่เกิดขึ้นปัจจุบันในไทย¹²

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นทำให้ทราบได้ว่าเงื่อนไขความต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีนั้นมีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการเมืองจะเห็นจากการสัมภาษณ์ได้ว่าการเมืองถือเป็นปัจจัยที่สอดคล้องหรือครอบคลุมไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและทุกอย่างที่อยู่ภายใต้บริบทของการเมืองจากการบริหารจัดการของรัฐบาลที่มีหน้าที่ในการวางแผนนโยบายการแก้ไขทั้งในเรื่องของทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เมื่อการเมืองและการจัดการแก้ไขไม่เป็นไปตามที่ประชาชนต้องการ (ปีซีไทย, 2563) อย่างประเทศไทยในปัจจุบันรัฐบาลปรับขึ้นค่าไฟหรือไม่สามารถปรับขึ้นราคาของผลผลิตทางการเกษตรได้ เป็นเหตุให้ประชาชนมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความต้องการย้ายถิ่นไปต่างประเทศ

2.3) ด้านวัฒนธรรม

ปัจจุบันเกิดปรากฏการณ์ของคนไทยจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มวัยหนุ่มสาวแสดงออกถึงความต้องการอพยพย้ายถิ่นหรือย้ายประเทศไปยังเกาหลี ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลีในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านอาหาร (กิมจิ ข้าวยาเกาหลี [บิบิมบับ] ข้าวปั้นเกาหลี [คิมบับ] และรามยอน [บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปแบบเกาหลี] หมูย่างเกาหลี) ด้านการดำรงชีวิต ด้านการแต่งกาย (เครื่องสำอาง ทรงผม การศัลยกรรม) รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ถ่ายทอดภาพความสวยงามที่ดึงดูดให้ผู้คนหลงใหลไปกับบรรยากาศความสวยงามของประเทศเกาหลี (ประวัติศาสตร์ วิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม) ปรากฏการณ์คลื่นวัฒนธรรมเกาหลีได้ก่อให้เกิดผลต่างๆ ตามมาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อย่างปัจจุบันในสังคมไทยได้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ที่เกิดจากการแสดงออกทางความคิดเพื่อเสนอทางเลือกใหม่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงในระบบของการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเคลื่อนไหวเรียกร้องและแสดงความคิดเห็น เนื่องจากปัจจุบัน เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะในเหตุการณ์ใดก็มีการแชร์หรือส่งต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและกระจายไปได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น (พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, 2563) เช่น ปรากฏการณ์กระแสกลุ่มในเฟซบุ๊ก เพจ “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” และเพจ “ชายไต่ไปเกาหลี” จากการสัมภาษณ์มีอีกปัจจัยที่ก่อให้เกิดความต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีนั่นคือปัจจัยทางวัฒนธรรม เนื่องจากกระแสของวัฒนธรรมเกาหลีได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในสังคมไทยในปัจจุบัน ผ่านอำนาจละมุนเชิงวัฒนธรรมของรัฐบาลที่ดำเนินนโยบายจนประสบความสำเร็จอย่างดีไปทั่วโลก เวลาเพียงแค่นี้ไม่กี่ปีกระแสวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลีหรือฮัลลยู กลายเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงอย่างมาก เด็กวัยรุ่นทั่วทั้งโลกต่างหันมาให้ความสนใจในวัฒนธรรมของเกาหลีจากการดูภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ซีรีส์ หรือการได้ฟังเพลงไม่กี่เพลงก็อาจทำให้บางคนเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลเพื่อไปประเทศเกาหลีได้เพียงเพราะอยากมาดูสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์หรือซีรีส์เรื่องโปรด หรือมาเจอศิลปินที่ชื่นชอบ (เบญจพร สุวรรณวงศ์, 2559)

จากการสัมภาษณ์คุณพลอย คุณหมอก และคุณเต่า ทั้ง 3 ต่างได้พูดถึงสาเหตุของความต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีนั้นเป็นเพราะมีความชื่นชอบในวัฒนธรรมเกาหลี ทั้งทางด้านอาหาร บรรยากาศ สถานที่ท่องเที่ยว การแต่งตัวและวัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศเกาหลี

¹¹ เมย์ (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 28 มิถุนายน 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

¹² เกต (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

ถ้าไม่มีความชอบวัฒนธรรมเกาหลีก็แทบจะไม่มีอะไรให้ใจให้อยากย้ายไป อย่างพวกอาหาร บรรยากาศ การแต่งตัว วัฒนธรรมต่างๆ ของเกาหลี¹³

คิดว่าที่มีผลต่อความต้องการย้ายถิ่น คงเป็นด้านอาหาร การแต่งกาย สถานที่ท่องเที่ยว¹⁴

คิดว่าการที่จะไปที่ประเทศไหนก็ต้องชอบในวัฒนธรรมในประเทศนั้นบ้างอยู่แล้วถึงได้เลือกจะไป

ก็น่าจะวัฒนธรรมทุกด้านเลยนะครับ¹⁵

ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้เห็นว่ากระแสของวัฒนธรรมเกาหลีเข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในสังคมไทยนั้นเป็นเพราะสังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นยุคแห่งเทคโนโลยี ทุกคนมีคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นหาแสดงข้อมูลและรูปภาพได้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งโทรศัพท์ที่สามารถให้เราติดต่อสื่อสารถึงกันได้ มีอินเทอร์เน็ตที่ทำให้การส่งต่อข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วได้และไร้พรมแดน (กาญจนา แก้วเทพ, 2553 อ้างถึงใน เบญจพร สุวรรณวงศ์, 2559) จึงสามารถทำให้รู้จักกับวัฒนธรรมเกาหลีได้ง่ายและรู้จักได้ทั่วไป อย่างเช่น การส่งต่อแชร์สถานที่ท่องเที่ยว การแต่งกายสไตล์เกาหลี และอาหารเกาหลีและร้านอาหารเกาหลีเป็นสิ่งที่กระตุ้นอยากรให้ย้ายไปเกาหลี ซึ่งต่อยอดปรากฏการณ์กระแสวัฒนธรรมเกาหลีและการแพร่กระจายของวัฒนธรรมเกาหลี ที่ปรากฏในงานศึกษาของปัทมกร ปรีดาชัชวาล และคณะ (2556) ที่พบว่าวัยรุ่นไทยเกิดความนิยมและเริ่มเลียนแบบวัฒนธรรมเกาหลีในทุกๆ ด้าน เช่น แฟชั่น การแต่งกาย สินค้า ทรงผม และการรับประทานอาหาร สอดคล้องกับงานของณัฐภูมิ มีสกุล (2562) ที่พบว่าวัฒนธรรมเกาหลีทั้งทางด้านการแต่งกาย วัฒนธรรมด้านการบริโภค วัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณีที่เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงประเทศไทย เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความชื่นชอบในวัฒนธรรมเกาหลีมากขึ้นและกระตุ้นให้อยากเดินทางไปประเทศเกาหลี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบมิติอื่นๆ ที่ส่งเสริมความนิยมในวัฒนธรรมเกาหลีที่สัมพันธ์กับจินตนาการถึงผู้ชายในอุดมคติด้วย คุณบี คุณเกด และคุณเมย์ ต่างบอกว่าผู้ชายเกาหลีเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของวัฒนธรรมที่กระตุ้นการย้ายไปยังประเทศเกาหลี

ซีรีส์เลยที่มีนักแสดงหล่อๆ ทำให้อยากไปตามรอย อยากรไปเจอคนที่ชอบสักครั้ง แล้วก็อยากรไปอยู่ในที่ที่มันมีหิมะ มีที่เที่ยวสวยๆ แต่งตัวสวยๆ แบบในซีรีส์ กับผู้ชายเกาหลีหล่อๆ เป็นสิ่งที่ทำให้อยากไปค่ะ¹⁶

ชอบนักแสดงอย่างลิมีนโฮ¹⁷ ซาอินอู¹⁸ ค่ะ เป็นสิ่งที่ทำให้อยากไป¹⁹

¹³ พลอย (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 18 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

¹⁴ หมอก (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 10 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

¹⁵ เต่า (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 16 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

¹⁶ คุณ บี (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 18 มิถุนายน 2565 ที่บ้านของผู้ให้สัมภาษณ์

¹⁷ ลิมีนโฮ เป็นนายแบบและนักแสดงชายชาวเกาหลีใต้ เข้าสู่วงการบันเทิงด้วยการเป็นนายแบบ และเริ่มผลงานการแสดง ในปี 2549 เรื่อง Secret Campus ก่อนจะมาโด่งดังเพียงชั่วข้ามคืน จากบททูกู จุนพโย ซึ่งทำให้ ลิ มีนโฮ เป็นที่รู้จักมีแฟนคลับมากมายทั่วเอเชีย จากละครเรื่อง Boys Over Flowers ในปี 2552 โดยรับบทเป็นหัวหน้าของ F4 เวอร์ชันเกาหลี เขายังแสดงซีรีส์หลายเรื่อง อาทิ The Heirs / The Legend of The Blue Sea / The King: Eternal Monarch และได้รับรางวัล SBS

ซีรีส์เกาหลี ที่ถ่ายทอดสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวแล้วก็ผู้ชายหล่อทำให้อยากไป²⁰

ความชื่นชอบในผู้ชายเกาหลีเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นความชอบที่รวมไปถึงนักแสดง ศิลปิน ไอดอลที่มีรูปร่าง หน้าตาที่ดีซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นความตื่นตันทันอยากไปสัมผัสเกาหลีด้วยตนเอง อย่างลิมีนโฮ ซาอินอู ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ชายเกาหลีที่ทำให้ผู้ติดตามรู้สึกเคลิบเคลิ้มหลงใหลไปกับลักษณะโอบป่า (มีรูปร่างหน้าตาดี ใบหน้าหล่อหรือสวยมีความโดดเด่น รูปร่างสมส่วน ผิวพรรณขาวมีสุขภาพที่ดี ดูอบอุ่น) และคิดว่าผู้ชายเกาหลีต้องเป็นเหมือนเช่นภาพแทนในซีรีส์ คือนิสัยอบอุ่น มีการดูแลเอาใจใส่ และรูปร่างหน้าตาดี จนทำให้อยากรู้กันว่าสเปคของหนุ่มๆ เกาหลีนั้นเป็นแบบไหน เพื่อได้มีโอกาสทำความรู้จักจะได้รู้ว่าผู้หญิงแบบไหนที่จะมัดใจโอบป่าได้²¹ ที่ระบุถึงผู้ชายเกาหลีไว้ว่า พฤติกรรมของผู้ชายเกาหลีในชีวิตจริงมีสะท้อนออกมาทั้งหมดตามแบบในซีรีส์ ทั้งการจีบแรง เปย์หนัก ชอบใส่เสื้อคู่กัน ช่วยถือของ ป้อนข้าว ยืนบังลม ถอดเสื้อโค้ทให้ใส่และอีกต่างๆ มากมายตามแบบในซีรีส์แต่ผู้ชายเกาหลีก็ไม่ได้เป็นอย่างในซีรีส์ทุกคน ผู้ชายเกาหลีมีทั้งดีและไม่ดีการที่จะเลือกคบผู้ชายเกาหลีนั้นจะต้องดูอย่างละเอียด ดูให้ดีและมองในหลายๆ ด้านหรือในภาพ 4.2 ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการลงไปพบกับผู้ชายเกาหลีหน้าตาดีในระดับนายแบบ ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ชายเกาหลีมีความโรแมนติก ความน่ารัก อบอุ่น และการดูแลเอาใจใส่

2.4) เครือข่ายการย้ายถิ่น

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ คุณเกต และคุณหอมก และคุณนุชา ทำให้พบว่าอีกหนึ่งเงื่อนไขของสาเหตุความต้องกรอยากย้ายไปประเทศเกาหลีมาจากปัจจัยทางด้านของเครือข่ายการย้ายถิ่น ซึ่งหมายถึงมีญาติ คนใกล้ชิดและคนรู้จักที่เป็นอีกปัจจัยที่อยากให้เกิดการย้ายถิ่น ดังคำสัมภาษณ์ด้านล่าง

มีญาติที่รู้จักที่ไปทำงานที่อยู่นั้นเขาสามารถช่วยแนะนำได้ค่ะ แล้วก็ไปเกาหลีได้ไปเที่ยว ไปกิน ทำงาน ส่งเงินกลับมาบ้านเยอะ²²

Drama Awards Top สาขา Excellence Award / SBS Drama Awards Top สาขา Top 10 Stars Award ในปี 2016 จาก <https://entertainment.trueid.net/detail/xJ3pyvz9mbr2>

¹⁸ ซาอินอู เป็นศิลปิน K - POP วง Astro ที่ปรากฏตัวในปี 2016 ภายใต้งสังกัด Fantagio Entertainment จบการศึกษาจากโรงเรียน Hanlim Multi Art เมื่อปี 2016 ต่อมาได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัย Sungkyunkwan สาขาการแสดง เขายังเป็นนักแสดงซีรีส์หลายเรื่อง อาทิ Rookie Historian Goo Hae-Ryung / ID: Gangnam Beauty / Sweet Revenge / Hit The Top / True Beauty และได้รับรางวัล Excellent Actor และรางวัล Best Couple ปี 2019

จาก <https://entertainment.trueid.net/detail/y2nYdOmyy913>

¹⁹ เกต (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

²⁰ เมย์ (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 28 มิถุนายน 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

²¹ ข้อมูลจากเว็บไซต์ shopback. (2564). ผู้ชายเกาหลีชอบผู้หญิงแบบไหน ? สไตลไหนที่มัดใจโอบป่าได้อยู่หมัด. สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2565, จาก [https://www.shopback.co.th/blog/sm-hi-%E0%](https://www.shopback.co.th/blog/sm-hi-%E0%00)

²² คุณ เกต (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

มีป่าที่แม่รู้จักทำงานอยู่ที่เกาหลีทำงานเกี่ยวกับโรงแรม ให้เขาช่วยดึงไปทำงาน²³

มีเพื่อนที่ไปทำงานที่เกาหลีครับ เพราะมีเพื่อนอยู่ที่นั่นครับจะได้ให้เพื่อนช่วยเรื่องต่างๆ ครับแล้วก็มีเพื่อนอยู่ที่นั่นด้วยกันจะได้ไม่เหงาครับ²⁴

การมีเครือข่ายหรือคนที่รู้จักอยู่ที่เกาหลีเป็นอีกสิ่งทีกระตุ้นสำคัญที่อยากให้ไปเกาหลีมากขึ้น ซึ่งคนเหล่านี้ได้บอกเล่าถึงข้อดี การทำงาน หรือรายได้ ในฐานะที่ได้ไปอาศัยและทำงานอยู่ในประเทศเกาหลี การศึกษาของ ศิราพร ณ อยุธยา (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ขวัญนคร สอนหมั่น และอภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์, 2556, น. 171-175) ย้ำชัดว่าครอบครัวและเครือข่ายเป็นระบบความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานที่สุดในสังคมและมีความสำคัญอย่างมากในการเข้าใจสังคมไทย ซึ่งกลุ่มครอบครัว และเครือข่ายนับเป็นโครงสร้างของสังคม เพราะความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยผลัดกันเป็นผู้ให้และผู้รับต่างประเทศหรือเคยไปทำงานในต่างประเทศมาแล้ว ถือเป็นปัจจัยที่ดึงดูดและกระตุ้นให้คนย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศนั้นได้เป็นอย่างดี และยังเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ การหางาน รายได้และความเป็นอยู่ในต่างแดน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Lee (1996 อ้างถึงใน ขวัญนคร สอนหมั่น และอภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์, 2556, น. 172) ที่เชื่อว่าหนึ่งในปัจจัยดึงดูดที่ทำให้คนย้ายถิ่นไปยังถิ่นใหม่ คือการมีญาติพี่น้องเพื่อนฝูงที่เคยอยู่หรืออยู่ในประเทศปลายทาง

3) วัฒนธรรมบันเทิงเกาหลีที่มีผลต่อความต้องการย้ายประเทศไปเกาหลี

3.1 ซีรีส์เกาหลี

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์สมาชิกเพจทั้ง 9 คน พบว่าการรับชมซีรีส์เกาหลีเป็นตัวถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลี เนื่องจากการสื่อสารบนโลกดิจิทัลในปัจจุบันพบว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลี เช่น ซีรีส์เกาหลี ถือได้ว่าเป็น พลังแห่งอำนาจละมุนที่สามารถมีอิทธิพลกับความคิดแบบไม่รู้ตัว (Washington Post Newsweek Interactive, LLC, 1990)²⁵ เราจะพบว่าซีรีส์ในแต่ละเรื่องนั้นมักจะนำเสนอเรื่องราวของอาชีพต่างๆ ผ่านตัวละครอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ นักข่าว แพทย์ และยิ่งสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรมด้านต่างๆ ทั้งทางด้านอาหาร การดำรงชีวิต การแต่งกาย รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ถ่ายทอดภาพความสวยงามดึงดูดให้ผู้คนหลงใหลไปกับบรรยากาศความสวยงามของประเทศเกาหลี²⁶

ซีรีส์เกาหลีมีผลต่อการเลือกย้ายไปครับ ถ้าไม่ได้ดูซีรีส์ก็ไม่ทำให้เรามีความคิดอยากย้ายครับ ซีรีส์ของเขามันเขียนบทแล้วก็เดินเรื่องให้เราดูได้ดีมากครับ²⁷

ซีรีส์เป็นสิ่งที่ทำให้อยากไปเกาหลีค่ะ เพราะซีรีส์มันถ่ายทอดดึงดูดให้เราอยากไป แบบมันทำให้เห็นได้แบบเรียลมากคะ อย่าง Itaewon Class ช่วงดั่งมีพูดถึงเรื่องอาหาร ที่เที่ยว²⁸

²³ คุณ หมอก (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 10 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

²⁴ คุณ นุชา (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 28 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

²⁵ อ่านเพิ่มเติมจาก <https://www.nylonthailand.com/soft-power-from-kseries/>

²⁶ ข้อมูลจาก ชัยยะ ฤตินิยมวุฒิ. (2564). SOFT POWER คืออะไร? พลังซอฟต์แวร์ ที่ไม่ซอฟต์แวร์เสมอไป พลังที่กระตุกจิต กระชากใจคนทั่วโลก. สืบค้นวันที่ 16 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.brandthink.me/content/whatissoftpower>

²⁷ เฟิร์ส (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 26 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

ส่วนตัวที่ พี่คิดว่ามีผลเพราะที่ได้รู้วัฒนธรรมเกาหลีส่วนหนึ่งก็มาจากดูซีรีส์ มันเป็นส่วนหนึ่งที่แบบเราดูมันเรื่อยๆ ทำให้เราจำมัน ซึมซับชอบในเกาหลีมาเรื่อย ๆ มันก็เลยทำให้เราอยากไปเกาหลี ไปที่ที่เราฝันว่าอยากจะไปเจอเหมือนในซีรีส์ เท่าที่จำชื่อเรื่องได้ก็จะมีเรื่อง *Hometown Cha-Cha-Cha* ที่ท่องเที่ยวบ้านริมทะเล เรื่อง *Itaewon Class* มาหมาหม้อไฟเกาหลี²⁹

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นทำให้เห็นได้ว่าซีรีส์เกาหลีมีผลต่อความต้องการย้ายประเทศไปเกาหลี ที่นำเสนอเรื่องราวสอดแทรกวัฒนธรรมด้านต่างๆ ทั้งด้านอาหาร การดำรงชีวิต การแต่งกาย รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ถ่ายทอดภาพความสวยงามผ่านซีรีส์ อย่างคุณเมย์คิดว่าซีรีส์เกาหลีเป็นอย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม นำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามของเกาหลี กระตุ้นให้เกิดความต้องการอยากย้ายถิ่นไปเกาหลี ในความคิดของคุณเมย์คิดว่าซีรีส์ชักจูงให้อยากเดินทางไปเกาหลี และกระตุ้นให้เกิดความต้องการอยากย้ายถิ่น อย่างเช่นเรื่อง *Hometown Cha-Cha-Cha* ที่เสนอแหล่งท่องเที่ยวบ้านริมทะเล เรื่อง *Itaewon Class* ให้ภาพมาหมาหม้อไฟเกาหลีและสถานที่ท่องเที่ยวเที่ยว เรื่อง *Winter Love Song* เสนอความสวยงามของเกาะนามิ เรื่องชนโองกย้ายวนคนคู่ด้วยที่เที่ยวสวนดอกกุหลาบ LED เช่นเดียวกับการศึกษาของ วไลลักษณ์ น้อยพยัคฆ์ (ม.ป.ป.) เสนอว่าละครโทรทัศน์หรือซีรีส์เกาหลีเป็นสื่อหนึ่งที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่อง “รักนี้ชั่วนิรันดร์” หรือ *Autumn in my heart* และ “สะกดรักที่พิกใจ” หรือ *Full House* ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ด้วยการพัฒนากลยุทธ์การถ่ายทอดเนื้อหาความเป็นเกาหลี ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี ไปสู่ประเทศอื่นๆ ทำให้ภายในไม่กี่ปีเกิดการสร้างพลังสื่อแห่งวัฒนธรรมเกาหลีขยายไปในประเทศต่างๆ ทั่วเอเชีย โดยมีซีรีส์ยาวเรื่อง แดจังกึม จอมนางแห่งวังหลวง (*Jewel in the Palace*) เป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนภายใต้กลยุทธ์ เนื้อหาเกาหลี (Korea Content) (เพียรใจ ใจไว, 2557)

กระแสวัฒนธรรมของเกาหลีเป็นสิ่งที่ทำให้คนทั่วโลกรู้จักได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงประเทศไทย ที่ไม่ว่าจะถ่ายทอดผ่านการเป็นนักร้องหรือไอดอล นักแสดง แพชั่น สถานที่ท่องเที่ยวของเกาหลี ล้วนเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากความนิยมจากซีรีส์ แดจังกึม (ซซัพันธุ์ ยิ้มอ่อน และ ชุติมิน แฝงพงษ์, 2562) เช่นเดียวกับงานของ ฝนทิพย์ บารมีรัตนชัย และละเอียด ศิลาน้อย (2551) ที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่าคนอายุระหว่าง 21 และ 30 ปี ที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้หญิงมีความชื่นชอบซีรีส์และประทับใจในซีรีส์เกาหลี ที่มีผลต่อการกระตุ้นต่อการตัดสินใจจะเดินทางไปท่องเที่ยวเกาหลีหรืออยากย้ายไปประเทศเกาหลี

3.2) ยูทูบเบอร์ (YouTuber)

ซีรีส์เกาหลีไม่ใช่ข้อดีประกอบเพียงที่ส่งผ่านวัฒนธรรมเกาหลีและกระตุ้นให้คนเกิดการเดินทางหรือย้ายไปอยู่ประเทศเกาหลีเท่านั้น ยังมี ยูทูบที่เป็นแหล่งเผยแพร่วิดีโอเนื้อหาหลากหลาย จึงเกิดอาชีพใหม่ที่เรียกว่า "ยูทูบเบอร์" (Youtuber) ที่สร้างรายได้มหาศาลจากยอดวิวหรือจำนวนผู้เข้าชมคลิปวิดีโออื่นๆ เช่น ช่อง “สะใภ้เกาหลี by koreanW” ที่มีผู้ติดตามกว่า 2.27 ล้าน ช่อง “NONGTI P'COCO” ที่มีผู้ติดตามประมาณ 133,000 คน และช่อง “สาเมีย” ผู้ติดตามประมาณ 46,000 คน ซึ่งคอนเทนต์อย่างช่องของ "สะใภ้เกาหลี by korean" นี้จะนำเสนอวิถีชีวิตชนบทของชาวเกาหลีได้ ทั้งทำอาหารต้อนรับลูกค้า ทำความสะอาด ไปจนถึงปลูกผักและเก็บผักขาย สิ่งสำคัญอีกอย่างคือในทุกคลิปครอบครัวจะ

²⁸ เกต (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

²⁹ พลอย (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 18 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

รับประทานอาหารเช้าอย่างเอร็ดอร่อย พร้อมกับพ่อบุ๊แม่ย่าและสามีของเธอ ที่ชื่นชอบอาหารไทยทุกเมนูเลยก็ว่าได้³⁰ ยูทูบเบอร์จึงเป็นอีกสื่อหนึ่งที่เป็นตัวถ่ายทอดถึงสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และความเป็นอยู่การใช้ชีวิตในต่างแดนและกระตุ้นให้อยากย้ายไปประเทศเกาหลี ดังคำสัมภาษณ์ของคุณปีและคุณเมย์

มีรู้มาจาก เฟส ยูทูบ ที่เป็นสะใภ้เกาหลี เน็ตไอดอล คนดังที่ทำพวก Vlog ทำคลิปลงอย่างพีชอสะใภ้เกาหลี³¹

วัฒนธรรมที่แบบแม่ย่าลูกสะใภ้แบบที่ซอสะใภ้เกาหลี พี่พิม พี่โคโค่นำเสนอทางยูทูบอาหาร การแต่งกายชุดฮันบก วัฒนธรรมการใช้ชีวิต³²

4) ความต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีกับการเคลื่อนไหวทางสังคมออนไลน์

โลกปัจจุบันถูกเชื่อมไว้ด้วยการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ หรือสื่อดิจิทัลสมัยใหม่ อย่างเช่น อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน และผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ซึ่งไม่ได้เข้ามามีบทบาทในด้านการอำนวยความสะดวกให้กับการใช้ชีวิตหรือในการสื่อสารที่มีความรวดเร็วเท่านั้น แต่ยังเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมและรูปแบบในการดำรงชีวิต รวมทั้งมุมมอง วิถีคิด ค่านิยม และวัฒนธรรมทางสังคมของผู้ใช้สื่อด้วย (จิตินัน บุญภาพ คอมมอน, 2556) โดยกลุ่มคนเหล่านี้ อาจมีการต่อต้านหรือต้องการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านต่างๆ ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม

ในเพจมีบอกเกี่ยวกับการเตรียมเอกสารขั้นตอนเข้าประเทศ การใช้ชีวิต ขึ้นรถ หาบ้าน พวกเอกสารจะไปเรียนต้องใช้ อะไรบ้าง ยื่นเรื่องทำวีซ่า พาสปอร์ต ไปเกาหลีไปทำงานไปอยู่ใช้ชีวิตจะยื่นขอ วีซ่าอะไรได้บ้างทำยังไงบ้าง ในเพจจะมี ตั้งโพสต์ถามข้อมูล แชรข้อมูลพวกเกี่ยวกับจะไปเกาหลี ไปทำงาน ไปเรียน เรื่องไปทำงานที่เกาหลีว่ามันต้องใช้ อะไรบ้าง ตอนนั้นมีโพสต์แชรเกี่ยวกับรับสมัครสอบไปทำงานเกาหลีของกรมแรงงาน ที่กักตักลึงค์เข้าไปดูข้อมูลสมัครไป กรมแรงงานก็ส่งหนังสือมา ข้อมูลบนเพจเป็นประโยชน์ช่วยให้เตรียมตัว เตรียมเอกสาร ยื่นขอวีซ่า เหมือนช่วยวางแผน ที่จะไปไม่ให้งุ่นวายขึ้น³³

ในเพจมีเข้ามาโพสต์ถามว่าจะไปทำงานสายนี้ได้ไหม ไปยังไง มีให้ข้อมูลไปเรียนไปทำงาน ใช้ชีวิตยังไงขึ้นรถยังไง เกาหลีเหมือนในซีรีส์ไหม ส่วนตัวติดตามเรื่องพวกขอวีซ่าการจะไปเกาหลีคะ ข้อมูลบนเพจก็มีประโยชน์คะ เหมือนเป็น ข้อมูลให้เราดู เราเตรียมตัวที่จะไปเกาหลี³⁴

จากคำสัมภาษณ์ของคุณปีและคุณเกตทำให้เห็นได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งที่ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่ต้องการทราบได้ผ่านการแบ่งปันผ่านสื่อออนไลน์ อย่างเช่นเพจ “โยกย้ายมาสายสะโพกโยกย้าย” และเพจ “ชายไตไปเกาหลี” จากการสังเกตการณ์บนเพจทั้ง 2 เพจ ผู้วิจัยพบว่ามีแชร แบ่งปันและถาม

³⁰ ข้อมูลจาก SPRINGNEWS. (2564). ส่อง 5 ยูทูบเบอร์ชาวไทย นำเสนอชีวิตในต่างแดน คนดูเป็นล้าน ๆ. สืบค้นวันที่ 16 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.springnews.co.th/news/818585>

³¹ คุณ ปี (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 18 มิถุนายน 2565 ที่บ้านผู้ให้สัมภาษณ์

³² คุณ เมย์ (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 28 มิถุนายน 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

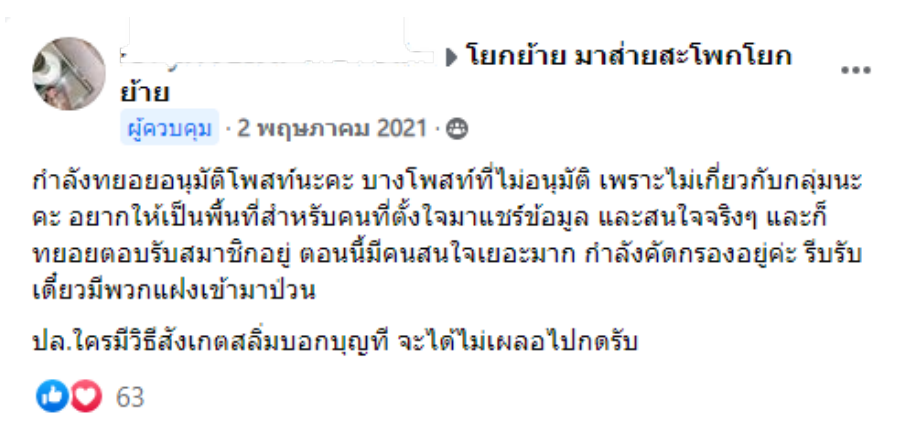
³³ ปี (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 18 มิถุนายน 2565 ที่บ้านผู้ให้สัมภาษณ์

³⁴ เกต (นามสมมุติ) สัมภาษณ์วันที่ 2 กรกฎาคม 2565 ผ่านโปรแกรมเมสเซนเจอร์ (Messenger)

ข้อมูลเกี่ยวกับการจะเข้าไปประเทศเกาหลี ทั้งเรื่องการทำวีซ่า พาสปอร์ต การเตรียมเอกสารขั้นตอนเข้าประเทศ การใช้ชีวิต การขึ้นรถ การหาบ้าน ซึ่งการแบ่งปันข้อมูลต่างๆ บนเพจนี้ต่างมีประโยชน์กับผู้ที่มีความต้องการอยากย้ายไปประเทศเกาหลี นอกจากเพจทั้ง 2 จะเป็นพื้นที่สื่อออนไลน์เพื่อให้สมาชิกเพจเข้ามาสอบถาม แชรร์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือข้อมูลในการจะย้ายไปประเทศเกาหลีแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกเพจหรือผู้ที่อยากย้ายไปประเทศเกาหลี ยังมีผู้ที่อยู่เบื้องหลังนั่นก็คือแอดมินเพจหรือผู้ที่สร้างเพจขึ้นมา เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนที่อยากย้ายประเทศ

ภาพที่ 4. 1 การแชร์ข้อมูลของแอดมินเพจ
ที่มา: เพจ ขายไตไปเกาหลี

ภาพที่ 4. 2 การแชร์ข้อมูลของแอดมินเพจ
ที่มา: เพจ โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย

แอดมินเพจหรือผู้ที่สร้างและดูแลเพจนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่คอยดูความเรียบร้อยภายในเพจ ทั้งหน้าที่อนุมัติสมาชิกเข้าเพจ อนุมัติโพสต์ที่ไม่ให้ใช้คำหยาบหรือคำที่ไม่สุภาพมากเกินไปและมีอัปเดตแชร์ข้อมูลที่อาจเป็นประโยชน์ให้กับสมาชิกบนเพจ หากแรกเริ่มไม่มีการสร้างเพจขึ้นมา ก็จะไม่มีกลุ่มหรือที่เรียกว่าการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของคนจำนวนมากที่มีความคิด ความต้องการอยากย้ายประเทศในความต้องการเดียวกันให้ได้มีพื้นที่เข้ามาแชร์ประสบการณ์ แลกเปลี่ยนข้อมูล

วิธีการเดินทาง การขอวีซ่าและอีกมากมาย สื่อออนไลน์ในปัจจุบันถือเป็นพื้นที่ทางสังคมขนาดใหญ่ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย สังคมออนไลน์จึงเป็นพื้นที่ที่สามารถทำให้คนไม่คุ้นเคยหรือไม่เคยรู้จักพูดคุยและสนทนากันได้

นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการที่สมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมด้านการเมือง ตัวอย่างภาพ 4.2 ที่แอดมินถึงกับระบุว่าหากใครที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองฝั่งตรงข้ามจะไม่รับเข้ากลุ่ม จากข้อความ “ปล.ใครมีวิธีสังเกตสลิ้มบอกบุญดูที จะได้ไม่เปลืองไปกดรับ” ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการใช้โซเชียลในการเคลื่อนไหวทางการเมืองไปด้วยในขณะเดียวกัน ดังที่กล่าวแล้วว่าในสังคมไทย เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่จากการแสดงออกทางความคิดเพื่อเสนอทางเลือกใหม่หรือต้องการเปลี่ยนแปลงระบบของการเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

บทสรุป

อิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลีจากการรับชมและถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านตัวกลางอย่างซีรีส์เกาหลี สามารถมีอิทธิพลกับความคิดจากการที่ซีรีส์ได้ถ่ายทอด นำเสนอเรื่องราวที่สอดแทรกวัฒนธรรมด้านต่างๆ ทั้งด้านอาหาร การดำรงชีวิต การแต่งกาย รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ถ่ายทอดภาพความสวยงามดึงดูดให้ผู้คนหลงใหลไปกับบรรยากาศความสวยงามของประเทศเกาหลี เป็นสิ่งที่ดึงดูดและกระตุ้นให้อยากย้ายไปประเทศเกาหลี

กลุ่มคนที่ต้องการย้ายไปประเทศเกาหลีใช้โซเชียลมีเดียหรือสื่อออนไลน์ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการย้ายไปประเทศเกาหลีในการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างไร ซึ่งแน่นอนว่ากระแสของวัฒนธรรมเกาหลีเข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในสังคมไทยนั้นเป็นเพราะสังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยี คนทุกคนมีคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นหาแสดงข้อมูลและรูปภาพได้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งโทรศัพท์ที่สามารถให้เราติดต่อสื่อสารถึงกันได้ มีอินเทอร์เน็ตที่ทำให้การส่งต่อข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลได้อย่างรวดเร็วได้ จึงสามารถทำให้รู้จักกับวัฒนธรรมเกาหลีได้ง่ายและรู้จัก ได้ทั่วไป เช่น การสื่อสารบนกลุ่ม เฟซบุ๊กการส่งต่อแชรส์สถานที่ท่องเที่ยว การแต่งกายสไตล์เกาหลี และอาหารเกาหลีรวมถึงร้านอาหารเกาหลี ที่นำเสนอและแลกเปลี่ยนกันผ่านโซเชียลมีเดีย นอกจากนี้ การสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารบนเพจยังเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวทางสังคม จากกรณีความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดการสร้างเพจ “สายสะโพกโยกย้ายฯ” ที่เป็นการเคลื่อนไหวหนึ่งซึ่งแสดงความไม่พอใจต่อการบริหารประเทศของรัฐบาล การนำเสนอข้อมูลและแชรส์ความรู้บางประการจึงสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นหนึ่งของการแสดงออกทางการเมืองและความเคลื่อนไหวทางสังคมบนสื่อดิจิทัล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคตนั้น ผู้วิจัยเสนอว่าอาจมีคนหนุ่มสาวที่มีความต้องการย้ายประเทศหรือตัดสินใจย้ายประเทศมากขึ้น อาจจะช่วยเหตุผลของทางด้านค่าแรง หรือต้องการออกไปหาประสบการณ์จากการไปทำงานต่างประเทศ อาจเลือกศึกษาพื้นที่ที่มีบริบทหลากหลายมากขึ้น อาจจะเป็นโรงเรียนสอนภาษาเกาหลีที่รับสอนภาษาเพื่อสอบไปทำงานอย่างถูกกฎหมาย ว่าทำไมจึงอยากไปทำงานที่ประเทศเกาหลี อะไรเป็นสิ่งที่เป็เงินจูงใจหรือปัจจัยในการเลือกไปประเทศเกาหลี และมีความคิดเห็นอย่างไรกับคนที่ไปแบบผิดกฎหมาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลควรส่งเสริมหรือปฏิรูปทางการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นส่งเสริมให้ได้เรียนฟรีถึงในระดับปริญญาตรี ไม่มีหนี้ที่เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้โอกาสคนรุ่นใหม่สร้างตัวได้เร็วขึ้น และเพิ่มค่าแรงต่อชั่วโมงการทำงานให้เทียบเท่าหรือเพียงพอกับค่าครองชีพในปัจจุบันเพื่อลดความต้องการย้ายประเทศหรือลดภาวะสมองไหล (brain drain) ที่กำลังเกิดขึ้นในหมู่เยาวชนไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กองบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. (2564). *ฝ่ายทะเบียนคนหางานและสารสนเทศ*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2565, จาก <https://www.doe.go.th/overseas>
- กิริยา กุลกลการ. (2562). *แรงงานไทยผิดกฎหมายในสาธารณรัฐเกาหลี: สาเหตุและแนวทางแก้ไข*. Journal of HR Intelligence สถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 14(1), 105-120.
- ขวัญนคร สอนหมั่น และ อภิศักดิ์ อธิระวิสิษฐ์. (2556). ปัจจัยการย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศ สาธารณรัฐเกาหลีและความสัมพันธ์กับเครือข่ายของแรงงานไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 2(2), 168-178.
- दनยथाเจरिणुकัก ดี (2561). A study of Thai 'Illegal worker' in South Kore แรงงานพื่อน้อยไทยใน เกาหลี. โชล: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุภัค อธิวัฒน์ภิญโญ, มนทิรา ธาดาอานวยชัย, และปีเตอร์ รุ่งเรืองกานต์. (2562). การศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์และการธารงรักษาของกลุ่มแฟนคลับนักร้องเกาหลีในประเทศไทย กรณีศึกษา ศิลปินวง GOT7. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*, 7(1), 220-229.
- ซัซพันธุ์ ยี่มอ่อน และ ชูติมน แผงพงษ์. (2562). การสร้างนวัตกรรมจากแต่จิงกิมในบริบทประเทศไทย. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(2), 152-160.
- ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2556). *บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของ เยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชัยยะ ฤตินิยมวุฒิ. (2564). *SOFT POWER คืออะไร? พลังซอฟต์แวร์ ที่ไม่ซอฟต์แวร์เสมอไป พลังที่กระตุกจิต กระชากใจคนทั่วโลก*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.brandthink.me/content/whatissoftpower>
- ณัฐกร มั่นจิตต์ และ กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์. (2563). แรงจูงใจของแรงงานไทยที่ต้องการไปทำงานใน สาธารณรัฐเกาหลีอย่างถูกกฎหมาย. *วารสารการบริหารและจัดการ*, 10(2), 15-26.
- ณัฐกร มั่นจิตต์ และ กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์. (2563). แรงจูงใจของแรงงานไทยที่ต้องการไปทำงานใน สาธารณรัฐเกาหลีอย่างถูกกฎหมาย. *วารสารการบริหารและจัดการ*, 10(2), 15-26.
- ณัฐวุฒิ มีสกุล. (2562). *การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านสื่อละครเกาหลี*. วารสารนิเทศสยามปริทัศน์, 18(2), 207-218.
- ณัชกมล บุญประเสริฐ. (2564). *พลังแห่ง Soft Power ของซีรีส์เกาหลีที่ดูอยู่ดีๆ ก็มีอิทธิพลกับความคิดแบบ ไม่รู้ตัว*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.nylonthailand.com/soft-power-from-kseries/>
- เบญจพร สุวรรณวงศ์. (2559). *กระแสวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลีกับการสร้างอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มแฟน คลับ กรณีศึกษา กลุ่มแฟนคลับศิลปินเพลงเกาหลีในประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร บัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์. สืบค้นจาก <http://kmir.arts.tu.ac.th/files/original/afaf4c26ba8967d4a9fa50437b9848ba2d7c35a7.Pdf>
- ปภักร ปรีดาชัชวาล. (2556). *การยอมรับและพฤติกรรมการเลียนแบบและวัฒนธรรม จากสื่อบันเทิง เกาหลีของวัยรุ่นไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประกาศอนุกรรมการจัดส่งแรงงานไทยไปสาธารณรัฐเกาหลีภายใต้ระบบการจ้างงานแรงงานต่างชาติ.

(2561). *การสมัครทดสอบภาษาเกาหลีและทักษะการทำงาน ครั้งที่ 6*. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน ฝนทิพย์ บารมีรัตน์ชัย และ ละเอียด ศิลาณ้อย. (2551). *อิทธิพลของละครเกาหลีที่มีต่อการท่องเที่ยวเกาหลี ของคนในเขตกรุงเทพมหานคร*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พรพรรณ ประจักษ์เนตร. (2555). *นวัตกรรมการสื่อสารและการขยายพลังอำนาจในการอธิบายของ ทฤษฎีการสื่อสารจาก“พื้นที่โลกจริง” ไปสู่“พื้นที่เสมือนจริง”*. *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม* นิต้า ฉบับปฐมฤกษ์, 1(1), 33-45.

พิกุล มีมานะ และ สุนุก สิงห์มาตร. (2560). *รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถี ประชาธิปไตย*. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(2), 137.

พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). *สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต*. *วารสารนักบริหาร*, 31 (4), 99-103.

พิมพ์ชญา พักเปี่ยม. (2563). *โลกคู่ขนาน:กรณีศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านเครือข่าย สื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทย*. *วารสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 10(1), 86-97.

เพียรใจ ใจไว. (2557). *การรับรู้และพฤติกรรมการบริโภคตามกระแสเกาหลีนิยมของประชาชน ในเขตเทศบาล นครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น*.

ภavana เพ็ชรพราย. (2563). *การศึกษาและเปรียบเทียบสิทธิเสรีภาพของแรงงานถูกกฎหมายและผีน้อย ในสาธารณรัฐเกาหลี*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 2(2), 36-58.

ภาสกร จิตรไคร่ครวญ และ ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2553). *เทคโนโลยีของสื่อใหม่และการนำเสนอตัวตนต่อ สังคมกับพฤติกรรมสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัทราจาริน ตันติวงค์. (2552). *อิทธิพลของละครโทรทัศน์เกาหลีที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภค สินค้าวัฒนธรรมเกาหลี ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญคง หันจางสิทธิ. (2540). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาโนช ชุ่มเมืองปัก. (2562). *การใช้สื่อของผู้อพยพย้ายถิ่นกับแนวคิดสนามสังคมข้ามพรมแดน*. *วารสาร นิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 13(2), 81-102.

วิลาสินี อารียะกิจโกศล และ ศยามล เจริญรัตน์. (2559). *การย้ายถิ่นแบบไม่ปกติของหมอนวดหญิงแผน ไทยในเกาหลีใต้*. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(3), 35-55.

วาสนา ละอองปลิว. (2561). *การเมืองของการ(ไม่)เคลื่อนย้ายของแรงงานหนุ่มสาวไทย*. ประเสริฐ แรงกล้า (บรรณาธิการ), *ชีวิตทางสังคมในการเคลื่อนย้าย* (หน้า 47-76). นนทบุรี: บริษัทภาพพิมพ์ จำกัด.

วัชรา น่วมเทียบ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมของผู้ชมละครโทรทัศน์ จากประเทศเกาหลี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ศุมาริน จินตนากรณ์. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นของแรงงานไทยไปประเทศสาธารณรัฐเกาหลี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมคิด แสงจันทร์. (2559). Facebook: พื้นที่สาธารณะออนไลน์ของแรงงานไทใหญ่ในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์*, 28(2), 133-170.
- สระริสา ป้องทิพย์. (2550). *การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านภาพยนตร์ซีรีส์ กรณีศึกษา เรื่อง “แดจังกึม” จอมนางแห่งวังหลวง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุกัญญา เอมอิมธรรม และฟ้ารุ่ง มีอุตร. (2545). *การสร้างความมั่นคงและ แข็งแรงของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการไปทำงานต่างประเทศ ของคนงานไทยในจังหวัดขอนแก่น*. (รายงานวิจัย). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- สุภัทธา สุขขุ. (2549). “Hallyu คลื่นความมั่งคั่งของเกาหลี”. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.positioningmag.com/magazine/details.aspx?id=45405>.
- สุรศักดิ์ ศรีธรรมกุล. (2563). การเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาจุฬานาครทรรคน*, 7(10), 85-96. สืบค้นจาก file:///C:/Users/User/Downloads/247520-Article%20Text-866222-1-10-20201028.pdf
- สุวิดา ธรรมณีนวงศ์. (2544). การเคลื่อนไหวทางสังคม. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 23(2), 32-52.
- VOICE online. (2564). “ย้ายประเทศกันเถอะ” กลุ่มเฟซบุ๊กที่กำลังบอกว่า “พวกกูไม่ไหวแล้ว”. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://voicetv.co.th/read/ok8d1nBNv>